GENIET

LIFESTYLE MAGAZINE VOOR ARTSEN

APRIL 2019

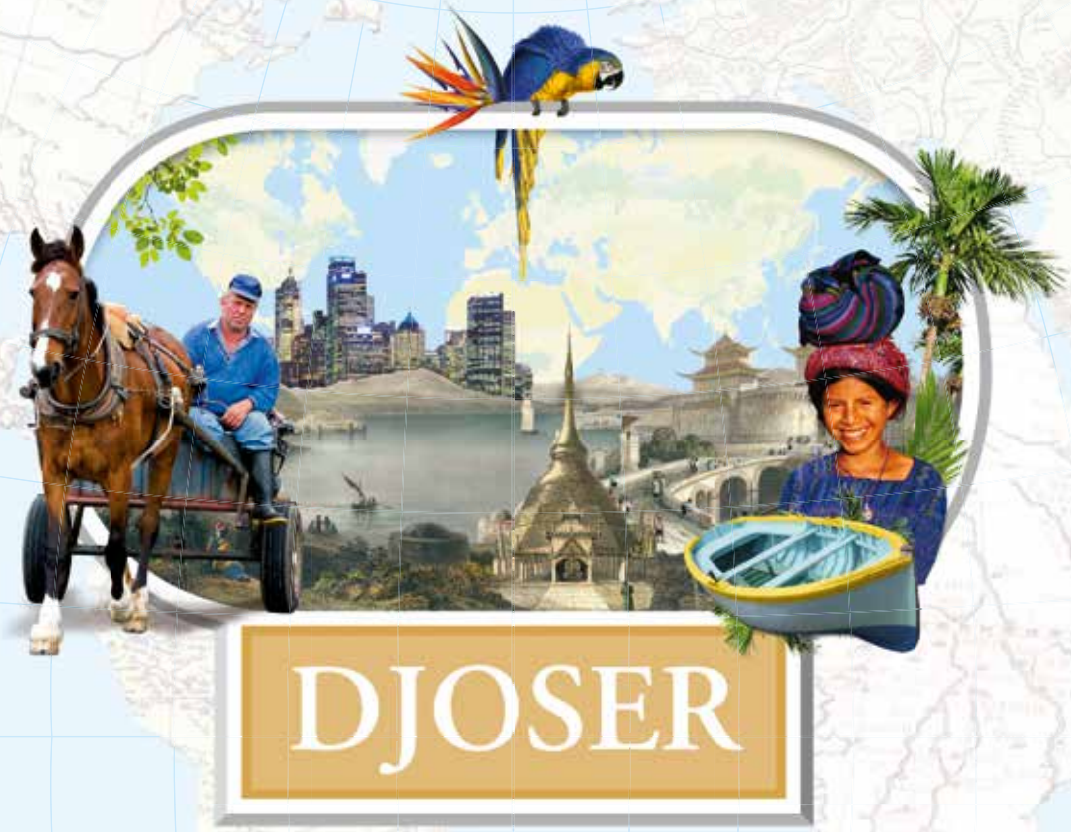

HUISARTS DORA JURISA VERTELT OVER HAAR GELIEFDE KROATIË

JEUGDARTS ARIANNA DEKKER

SWINGT DE PAN UIT!

EEN STERRENRESTAURANT VOOR IEDEREEN / DE TAS VAN ... / ONTSPANT U ZICH MAAR EVEN ... / MIAUW! KATTEN IN DE KUNST / DRIE ZUSSEN, DRIE ARTSEN / NACHTELIJK GENIETEN / KUNST KIJKEN / COLUMN BRAM TJADEN / DE BOEKENDOKTER DIAGNOSTICEERT EN SCHRIJFT VOOR ...

DJOSER

De andere manier van reizen

AZIË
AFRIKA
MIDDEN-OOSTEN
LATIJNS-AMERIKA
OCEANIË
EUROPA

DJOSER.NL

© Ed van Rijswijk

HOBBYIST

Vraag een willekeurige passant naar het stereotype beeld dat hij van een dokter heeft en er zal ongeveer het volgende uitkomen: een druk persoon (v/m), vaak een hoog verantwoordelijkheidsgevoel, rijdt bij voorkeur een Zweedse auto en speelt golf. Nu voldoe ik zelf aan drie van deze vier criteria (alleen de auto is Duits), maar vooral het golfen schiet er bij drukte vaak als eerste bij in. Sociale media helpen ook niet bepaald om je beter te laten voelen als je het al druk hebt, omdat daar een leven aan je voorbijkomt waarin iedereen het fijn heeft op vakantie of op z'n minst ergens lekker zit te eten. Vanwege het surrealistische karakter spreek ik dan soms ook liever van Twister, Fakebook en Instagrap.

Hoe fijn is het dan om echte verhalen te lezen van collega's die hun doktersbestaan combineren met een passie, zoals jeugdarts i.o. Arianna Dekker (pagina 7). Als popzangeres krijgt ze grote groepen mensen in beweging; heerlijk om dat als hobby te hebben, lijkt me. In het dagelijks taalgebruik heeft hobbyist vaak een wat negatieve lading, maar volgens Van Dale is het gewoon iemand die iets als hobby doet. Een goed voornemen: wat vaker de hobbyist spelen.

Bertho Nieboer, hoofdredacteur *Medisch Contact*

Colofon

Hoofdredactie
Bertho Nieboer (hoofdredacteur), Robert Crommentuyn en Evert Pronk (adjunct-hoofdredacteuren)

Projectmanagement
Clemens van Gessel Tekst- en webredactie

Aan dit nummer werkten mee:
Fenneke van der Aa, Robert Bakker, Sandra Braakmann, Jos Broers, Bonny Brouwer, Jan Dobbe, Mariska de Groot, Hans van der Maas, Herman van Ommen, Saskia Ridder, Ed van Rijswijk, Karin Rovekamp, Huug Schipper, Stedelijk Museum Vianen, Bram Tjaden

Basisontwerp Tamar Smit

Redactieadres Mercatorlaan 1200, Postbus 20052, 3502 LB Utrecht, telefoon: 030 2823 384, www.medischcontact.nl

Opmerkingen en suggesties
redactie@medischcontact.nl

Advertenties
Cross Media Nederland, www.crossmedianederland.com
Telefoon 010 742 10 20
Advertenties kunnen zonder opgaaf van redenen worden geweigerd.

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van *Medisch Contact*. *GENIET* wordt uitgegeven door de KNMG. De redactie is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut.

De redactie heeft alles gedaan om de rechthebbenden van het beeldmateriaal te achterhalen. Als desondanks beeldmateriaal is geplaatst waarvan u (mede)rechthebbende bent, kunt u contact opnemen met: t.smit@medischcontact.nl.
Aanwijzingen voor auteurs vindt u op medischcontact.nl/contact.

GENIET

APRIL 2019

07 **Jeugdarts Arianna swingt de pan uit!**
Arianna Dekker werkt parttime als jeugdarts bij de GGD Groningen. 's Avonds en in het weekend ontpopt ze zich tot popzangeres en krijgt ze zalen vol mensen op de dansvloer … 'Ik wil dit er voorlopig bij blijven doen!'

13 **Tentoonstelling *Miauw!* Katten in de kunst**
Het Stedelijk Museum Vianen hangt momenteel vol poezenportretten van de negentiende-eeuwse kunstenaar Henriëtte Ronner-Knip. Met de aandoenlijke tentoonstelling *Miauw!* bewijst het museum precies waarom haar pluizige poezenbeesten nog altijd zo populair zijn.

18 **Huisarts Dora Jurisa over haar geliefde Kroatië**
Dora Jurisa werd twintig jaar geleden basisarts in Kroatië en werkt nu als huisarts in Nederland. Ze voelt zich goed geworteld, maar het verlangen naar haar geboorteland blijft. 'De geuren, de kleuren, de natuur, de fairytailachtige dorpjes, de mensen; ik kan wel blijven vertellen.'

24 **Een sterrenrestaurant voor iedereen**
Doen waar je goed in bent. Nuchter de keuken leiden. Handen vrolijk uit de mouwen steken en de gasten een culinaire beleving voorschotelen. Chef-kok Margo Reuten van sterrenrestaurant Da Vinci gaat elke dag voor kwaliteit.

35 **Drie zussen, drie artsen**
Ze zijn verschillend en toch gelijk: de zussen Marieke, Silke en Stefanie de Boer. Alle drie arts en alle drie perfectionistisch en precies. 'Trek maar eens een kast open bij ons.'

En verder:

23 Column Bram Tjaden
29 De boekendokter diagnosticeert en schrijft voor …
31 Nachtelijk genieten
41 Ontspant u zich maar even …
44 De tas van …
45 Kunst kijken

HURTIGRUTEN EXPEDITIE ZEEREIZEN

Alaska & Canada

WILDERNIS, GLETSJERS EN CULTUUR

NU MET KORTING VAN € 600 PP INDIEN GEBOEKT VOOR 1/6/2019

MS Roald Amundsen

Vancouver

Hubbard Gletsjer

14-DAAGSE NOORD- OF ZUIDGAANDE HURTIGRUTEN EXPEDITIE ZEEREIS
NIEUW HYBRIDE EXPEDITIESCHIP MS ROALD AMUNDSEN

vanaf **€ 4.290** pp incl. **volpension** obv **RS Polar Buitenhut**
exclusief internationale vluchten

Ga met ons mee op een fascinerende reis en combineer de hoogtepunten van de Inside Passage met de schilderachtige Golf van Alaska. Er zijn diverse vertrekdata in de zomer van 2020. Ontdek unieke inheemse culturen, verbazingwekkende natuurlijke schoonheid en dieren in het wild zoals bruine beren, walvissen, kariboes en adelaars. Het splinternieuwe hybride aangedreven Hurtigruten expeditieschip MS Roald Amundsen zal Alaska een aantal keer bezoeken en neemt je mee naar plekken waar grote cruisemaatschappijen nooit komen!

Hoogtepunten tijdens deze reizen:

- Ervaar de hoogtepunten van de Inside Passage en de Golf van Alaska
- Ontdek de verbazingwekkende culturele diversiteit van steden en dorpen in Alaska
- Geniet van twee volle dagen in Prince William Sound
- Verken de grootste vloedwatergletsjer van Noord-Amerika – de Hubbard Gletsjer
- Wilde dieren spotten, zoals walvissen, zeehonden, bruine beren, kariboes, adelaars, zeevogels en otters

INFORMATIE EN BOEKING:

www.norske.nl/tours/alaska-brits-columbia-noordgaand of
www.norske.nl/tours/alaska-brits-columbia-zuidgaand

Norske Noorwegen Reizen is exclusief vertegenwoordiger van Hurtigruten in Nederland. Onze reisspecialisten informeren je graag over onze scherpe aanbiedingen en kunnen je van dienst zijn met een **reisvoorstel**.

Vraag de brochure aan: · **Expeditie Zeereizen 2020/2021**

NORSKE NOORWEGEN REIZEN • www.norske.nl • info@norske.nl • T +31 (0) 23-528 98 56

norske
EXCLUSIEF VERTEGENWOORDIGER
HURTIGRUTEN

JOEMERINO.COM

Luxury Merino Knits for Men

Joe Merino is er voor de stijlvolle man, met oog voor detail, die kiest voor gemak. Bij Joe vind je zorgvuldig ontworpen truien, vesten en shirts in meer dan **50** kleuren. Alles gemaakt van 100% Merinowol. De perfecte kwaliteit om mee te nemen op reis. Joe wordt gewaardeerd om zijn draagcomfort en extreme zachtheid. Eenmaal overtuigd van de kwaliteit hoef je nooit meer na te denken over je nieuwe trui of T-shirt. Die koop je bij Joe!

Bezoek een van onze drie winkels in Amsterdam, Antwerpen en Düsseldorf of ga naar onze webshop. De verzending is gratis en als de trui toch niet bevalt, kun je 'm gratis retourneren.

JOEMERINO.COM | THE WOOLMARK COMPANY

AMSTERDAM
Kerkstraat 167-171

ANTWERPEN
Kloosterstraat 28

DÜSSELDORF
Kasernenstrasse 14

© Karin Rovekamp

JEUGDARTS ARIANNA SWINGT DE PAN UIT!

TEKST: JAN DOBBE | FOTO'S: ROBERT BAKKER, MARISKA DE GROOT, KARIN ROVEKAMP

Arianna Dekker (28) werkt parttime als jeugdarts bij de GGD Groningen. ‘s Avonds en in het weekend ontpopt ze zich tot popzangeres en krijgt ze zalen vol mensen op de dansvloer … ‘Ik wil dit er voorlopig bij blijven doen!’

Arianna woont in IJmuiden samen met kinderarts i.o. Mike. Ze werkt parttime als jeugdarts i.o. bij de GGD Groningen. Wekelijks pendelt ze op en neer naar Groningen, waar ze bij vrienden overnacht. ‘Na het behalen van mijn artsendiploma wilde ik mijn bachelor rechten halen. Ik zocht parttimewerk om ernaast te doen en omdat deeltijd in het ziekenhuis bijna niet mogelijk is, reageerde ik eind 2016 op de vacature bij de GGD Groningen. Ik kreeg de baan en die bevalt me uitstekend. Inmiddels ben ik verhuisd naar Noord-Holland, maar omdat ik in een fijn team werk, ben ik gebleven.’

Gezonde kinderen

Op het consultatiebureau, de basisschool en op scholen in het voortgezet onderwijs ziet Arianna kinderen en focust ze zich onder meer op groei- en ontwikkelingsproblematiek, spraak-taalachterstand, overgewicht, gedragsproblemen, ziekteverzuim en psychische problematiek. ‘Ik wil dit werk zeker blijven doen en daarom ben ik in september met de opleiding tot jeugdarts begonnen. Leuk vind ik vooral dat je in dit werk *gezonde* kinderen ziet, en niet zoals in het ziekenhuis overwegend (ernstig) zieke kinderen.’ Zieke kinderen beter maken is een mooi vak, vindt Arianna, maar zij vindt het vooral fijn om uit een groep gezonde kinderen net diegenen eruit te vissen die mogelijk iets mankeren en daar tijdig iets aan te doen. Als voorbeeld noemt ze kinderen die op de basisschool overgewicht ontwikkelen: ‘Doordat wij de ouders erop wijzen dat dit met name komt door te weinig beweging, te veel beeldschermgebruik, te veel snacks en zoete drankjes kunnen we het gewicht vaak weer onder controle krijgen. Dat is niet makkelijk, er is vaak gedragsverandering binnen het hele gezin nodig. Maar als dat lukt, vind ik dat geweldig!’

Norah Jones

Naast haar werk als arts is Arianna serieus bezig in de popmuziek. Three/Third XL is haar band. Het begon allemaal met de piano- en gitaarlessen die Arianna en haar zusjes Bernice en Celine kregen aangeboden door hun ouders. Arianna: ‘Ik speelde eerst keyboard, later piano. Bernice volgde datzelfde pad en Celine speelde gitaar. Geïnspireerd door Norah Jones ging ik later ook zingen terwijl ik mezelf op de piano begeleidde. Later zongen mijn zusjes mee, we gingen alle drie op zangles en dat mondde uit in optredens op kleine feestjes, borrels en recepties met piano- en gitaarbegeleiding. Ik was toen een jaar of achttien en mijn zusjes [een tweeling, *JD.*] waren vijftien. Mijn vader regelde de optredens en ging altijd met ons mee.’

Gezonde spanning

De zussen traden zo een aantal jaren op, maar toen ze merkten dat ze te weinig *power* hadden om grote feesten op te vrolijken, besloten ze uit te breiden met een hele band. Arianna: ‘We hebben geadverteerd op internet, audities gehouden en zo vier muzikanten erbij gezocht. De *extra large* versie van Three/Third was geboren. Dat was in 2013, dus we zijn nu zes jaar zo bezig.’ Met Three/Third XL spelen ze vooral op bruiloften, met een repertoire dat loopt van de jaren zeventig van de vorige eeuw tot heden – pop, soul, disco. Ze zijn nog

‘Soms zie je mensen zelfs verliefd worden terwijl ze dansen op jouw muziek’

© Rob Bakker

voor elk optreden gezond gespannen: 'Voor een bruidspaar is het de dag van hun leven, daar willen wij een mooie bijdrage aan leveren. Iets neerzetten dat ze niet licht vergeten en dat zo veel mogelijk aan hun verwachtingen voldoet. Dan moet je wel je beste beentje voorzetten.'

Verliefd op de dansvloer

Wat is er zo leuk aan optreden? 'Het leuke is vooral dat je mensen zo veel plezier kunt geven. Als we beginnen, is de dansvloer nog leeg, mensen babbelen nog wat, kijken wat om zich heen. Onze uitdaging is dan om zo snel mogelijk zo veel mogelijk mensen op de dansvloer te krijgen. Over het algemeen lukt dat en dan zie je dat mensen meezingen – we spelen veel bekende popliedjes – heel veel lol maken en staan te stralen. Soms zie je mensen zelfs verliefd worden terwijl ze dansen op jouw muziek. Wat wil je nog meer!? Het kost veel energie, maar je krijgt er ook heel veel energie voor terug.'
De band kan dan ook wel wat. Ze werden in 2013 uitgeroepen tot 'Populairste studentencoverband van Nederland' en in de roemruchte Clash of the Cover Bands, die zich zelfs uitstrekt over de Benelux, werden ze in 2017 de beste coverband van Zuid-Holland. 'We haalden de vijfde van totaal zes ronden, kregen vanaf een zeker moment ook professionele begeleiding en feedback – enigszins vergelijkbaar met *The voice of Holland.* Dat was heel leuk en leerzaam.'

Prima te combineren

In het topseizoen, dat loopt van april/mei tot september, treden Arianna en haar zusjes soms wel twee- tot driemaal per week op. 'Van vertrek tot terugkeer ben je dan toch wel tien tot twaalf uur in de weer.' Hoe valt zo'n zwaar programma, waarbij je meestal pas diep in de nacht thuiskomt, te combineren met haar werk als arts? Arianna: 'Met mijn huidige parttimecontract gaat dat prima. Het scheelt ook dat ik een deel van mijn werk vanuit huis kan doen, telefonisch of via internet. Ook kan ik regelmatig zelf mijn spreekuren inroosteren. Omdat ik al ruim van tevoren weet wanneer ik optreed, kan ik mijn rooster daar op afstemmen.' Bij nader inzien heeft haar keuze voor deze baan daar ook veel mee te maken. 'Ik vind het optreden met de band zo leuk dat ik het er voorlopig zeker bij wil blijven doen. Met het rooster van mijn vriend Mike, die in een academisch ziekenhuis werkt, zou ik veel meer problemen ervaren.'

Aanvoelen

Over de vraag welke overeenkomsten ze ziet tussen het optreden met haar band en haar werk als arts, moet Arianna even goed nadenken. Maar dan is het antwoord duidelijk: 'Zowel tijdens optredens als tijdens patiëntencontact is het heel belangrijk dat je de ander goed aanvoelt. Weten wat de ander wil. Merk je bij een optreden dat de muziek toch niet

© Rob Bakker

© Mariska de Groot

‘Ik zou nooit mijn werk als arts willen opgeven voor een showcarrière!’

zo aanslaat, dan moet je tijdig switchen naar een ander genre of type liedje. In mijn werk als arts geldt dat ook. Omdat ik vooral in de preventie het verschil kan maken, moet ik bij ouders soms mijn zorg over iets uiten, om zo erger te voorkomen. Maar als de ouders het in eerste instantie onzin vinden, moet je met hen in gesprek om te kijken welke zorgen wel door hen gedeeld worden en hoe jouw hulpverlening het best aansluit bij het gezin.’

Muziekcarrière

Als ze zou moeten kiezen tussen een carrière in de muziek en een artsencarrière, zou ze dat niet kunnen: ‘Ik zou nooit mijn werk als arts willen opgeven voor een showcarrière. Daarvoor is het een te onzeker bestaan. Maar andersom zou ik ook heel moeilijk vinden!’ Daarom doet ze het nu op deze manier en heeft ze *the best of both worlds*: ‘Van jongs af aan ben ik al heel breed geïnteresseerd, en probeer ik zo veel mogelijk van alles wat ik leuk vind mee te pikken.’ Zo speelt ze naast haar werk en haar band sinds een jaar of drie ook nog volleybal – sinds een jaar bij twee verenigingen tegelijk, in Haarlem en in Groningen. ‘Ik leid een beetje een dubbelbestaan, in Noord-Holland en Groningen. Op beide plekken kan ik trainen en wedstrijden spelen, alles bij elkaar een uur of vijf per week. Zo doe ik van alles wat. Dat vind ik veel leuker dan de hele week, veertig of vijftig uur, met hetzelfde bezig zijn.’

Sprookje

Als bruiloften- en partijenband komt Three/Third XL op de allermooiste plekjes in het land. Vaak worden kosten noch moeite gespaard om een onvergetelijk feest te realiseren en daar geniet de band ook van. ‘Maar de kroon wordt gespannen door het optreden dat we afgelopen oud en nieuw hadden op een bruiloft in het middeleeuwse kasteel Doornenburg in Gelderland. Prachtige locatie, op de binnenplaats was een kerstmarkt gebouwd met houten huisjes en haardvuur. Een zanger zong jazzy kerstnummers, je kon er hapjes krijgen en *glühwein*. Wij speelden later die avond in de wijnkelder van het kasteel. Ons optreden konden we nog net op tijd afronden om met het hele gezelschap, onder het genot van waanzinnig mooi vuurwerk, het nieuwe jaar in te luiden. Net een sprookje …’ ●

Meer over Three/Third XL vindt u op www.threethird.nl.

PRIVÉREIZEN
IN NEPAL, TIBET EN BHUTAN

ON TOP OF THE WORLD

DE MOOISTE REIZEN, OP MAAT SAMENGESTELD EN LOKAAL UITGEVOERD

Top of the World Reizen is dé specialist voor bijzondere reizen in Nepal, Tibet en Bhutan. We hebben onze eigen mensen in Kathmandu, Lhasa en Thimphu. In overleg met u stellen we de meest unieke Himalaya reis samen, geheel op maat.

ALLEEN HET MOOISTE IS GOED GENOEG

Wij, Holi en Thomas, zijn uw persoonlijke reisexperts die alles vanaf het eerste contact voor u regelen, zonder tussenpersonen. We adviseren u uit eerste hand over de mooiste route, de meest bijzondere lodges en onze lokale helden.

LEZERSAANBIEDING

Privé rondreis in Bhutan waarbij u met een privégids en eigen chauffeur hoogtepunten bezoekt zoals het Tijgernest en Punakha Dzong. Vervolgens gaat u in Nepal op pad om de Bengaalse tijger te spotten:

TOP OF THE WORLD.NL/GENIET

Calamiteitenfonds STO reisgarantie VvKR

TOP OF THE WORLD.NL

Top of the World Reizen staat voor duurzame reizen met gecertificeerde, goed verzekerde topgidsen. Aangesloten bij Calamiteitenfonds, VvKR (no. 13021) en STO Garant.

Volg ons op twitter

Elke dag links naar nieuwsberichten **@medischcontact**

Dagelijks nieuws en blogs

nieuwsbrief
Elke ochtend in
2 minuten bij!

columns
Heldere analyses en
stevige opinies

vacatures
Alle vacatures per
vakgebied en per regio

reacties
Praat mee over het nieuws
en lees reacties

medischcontact.nl

DE WEBSITE VOOR ARTSEN

POEZELIGE PORTRETTEN UIT DE *BELLE ÉPOQUE*

TEKST: **FENNEKE VAN DER AA** | BEELD: **STEDELIJK MUSEUM VIANEN**

***Een kat met drie jongen*, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed**

***De kleine vriend*, particuliere collectie**

Het Stedelijk Museum Vianen hangt momenteel vol poezenportretten van de negentiende-eeuwse kunstenaar Henriëtte Ronner-Knip. Met de aandoenlijke tentoonstelling *Miauw!* bewijst het museum precies waarom haar pluizige poezenbeesten nog altijd zo populair zijn.

Katten domineren onze cultuur. Dagelijks worden miljoenen foto's en video's online gedeeld van fluffige kittens die aandoenlijk in de lens kijken en grote poezenbeesten die in te kleine doosjes willen passen. Die populariteit van katten is in Europa van redelijk recente datum. De oude Egyptenaren vereerden weliswaar de kat, hier werd de kat eeuwenlang met argwaan bekeken. Ze hadden een link met het bovennatuurlijke en waren een symbool voor ongeluk, kwaad en verraad. In de middeleeuwen dachten we bijvoorbeeld dat katten de krachten der duisternis bezaten en tot in de negentiende eeuw werd – ook in Nederland – gedacht dat sommige vrouwen in katten konden veranderen. Halverwege de negentiende eeuw begon het beeld van de geheimzinnige pluizenbollen te veranderen. De in Amsterdam geboren kunstschilder Henriëtte Ronner-Knip (1821-1909) merkte die verandering op en besloot in haar wijsheid voortaan katten te schilderen. Die keuze bracht haar geen windeieren: ze kon haar gezin met zes kinderen zelf onderhouden – destijds zeer opmerkelijk voor een vrouw – en kreeg wereldwijd succes. De katten maakten haar zelfs ridder in de Leopoldsorde en in de Orde van Oranje-Nassau. Het Stedelijk Museum Vianen geeft met de tentoonstelling *Miauw!* een overzicht van haar werk.

Noeste arbeid

Ronner-Knip werd geboren in een kunstenaarsfamilie. Vanaf haar vijfde kreeg ze les van haar vader, een kunstenaar die

Henriëtte Ronner-Knip met kattenvitrine

Nooit vertoond: de kattenvitrine

Een kat als levend model is een crime. Daarom bedacht Henriëtte Ronner-Knip een slimme oplossing: ze liet haar zoon Eduard een antieke Lodewijk XV-kast ombouwen tot kattenvitrine, gevoerd met blauwgrijs satijn en aan de bovenkant geopend. Ze maakte daarin eerst een compositie met luxeobjecten – vaak geleend van een bevriende antiquair in Brussel. Daarin zette ze proppen papier als *stand-in* voor de katten die ze later op die plekken ging schilderen. Wanneer ze zover was, haalde ze de echte poezen erbij – te leen gekregen van trotse eigenaressen. Een middag poseren in de kattenvitrine was voldoende voor Ronner-Knip. Het Stedelijk Museum Vianen heeft met deze poezenvitrine een wereldprimeur: zij wordt voor het eerst tentoongesteld.

bekend werd door zijn tekeningen van geiten, schapen, vogels en kikkers. In Vianen zien we de vruchten van die training: de hoekige paarden, honden en geiten in de meest prille kindertekeningetjes krijgen steeds meer rondingen en worden steeds realistischer. Met die eerste tekeningen geeft het Stedelijk Museum Vianen een bijzonder inkijkje in de artistieke opvoeding die Ronner-Knip genoot.

Op haar elfde kreeg de kleine kunstenaar haar eigen schildersezel. Tegelijkertijd nam ze steeds meer financiële en huishoudelijke verantwoordelijkheden op zich, doordat haar vader een erger wordende oogaandoening had. 'Van 's morgens heel vroeg totdat de duisternis viel, zat zij trouw te werken, hetzij in het atelier; geen andere verpoozing van het werk werd haar gegund dan de etenstijd, die zij in een stikdonkere kamer moest doorbrengen, omdat haar vader hoopte daardoor haar gezicht te versterken en haar te behoeden voor het ongeluk dat hem getroffen had', schreef de kunstgeleerde Johan Gram later. Toen haar vader uiteindelijk blind werd, zorgde Henriëtte samen met haar broer August voor het gezinsinkomen.

Dat bleef ze ook doen nadat ze in 1850 trouwde met de advocaat Feico Ronner, wat destijds zeer ongebruikelijk was. Het echtpaar verhuisde naar Brussel, waar volop *clientèle* voor kunstenaars als Ronner-Knip te vinden was. Brussel was destijds als hoofdstad van het kersverse koninkrijk België een van de modernste steden van Europa. Een stad vol ambitie, ideeën, meningen en dynamiek; een toevluchtsoord voor creatievelingen, progressievelingen en het grote geld. De Brusselse *bourgeoisie* zwaaide de scepter in de stad en zij adoreerde luxueuze woningen vol pracht en praal, gedecoreerd met kunstenaarstaferelen uit het dagelijks leven. Een spinnende poes paste perfect in hun interieur. Vooral prachtige raskatten hadden precies die trots, arrogantie en liberale levenshouding die de bourgeoisie omarmde. Zo werden katten *salonfähig* en kwam die voorheen verraderlijke muizenjager onze huiskamers binnen.

Hondjes voor de koningin

In het bruisende Brussel maakte Ronner-Knip aanvankelijk naam op de salons met haar romantische landschappen, dorpsmarkten en scènes met vee – die ook in Vianen te bewonderen zijn. Toch besloot ze algauw af te wijken van haar oude, aangeleerde succesformule. Ze ging zich specialiseren in hondenportretten en maakte zich daarmee snel populair bij Europese koningshuizen. Zo maakte ze voor de Belgische koningin Marie Henriëtte de recent aan *Miauw!* toegevoegde aquarel van de twee koninklijke schoothondjes.

***Spelende poezen bij kamerscherm*, particuliere collectie**

***Portret van de hondjes van Marie-Henriette, koningin van België*, Galerie Wijdemeren**

Tentoonstelling *MIAUW!* in Vianen
De tentoonstelling *MIAUW! Katten in de kunst* is tot en met 12 mei 2019 te bezoeken in het Stedelijk Museum Vianen. De schilderijen komen uit privécollecties, musea uit het hele land, waaronder het Rijksmuseum, het Dordrechts Museum en het Markiezenhof in Bergen op Zoom, en van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, de Universiteit Leiden en de Collectie Six. Kijk voor bijkomende activiteiten en actuele prijzen op: www.stedelijkmuseumvianen.nl.

Rond haar vijftigste was ze eigenlijk wel klaar met de honden. Ze zocht een nieuw subject en dat werd de kat. Die keuze bracht Ronner-Knip nog verder in de kunstwereld. Ze werd geprezen om haar 'wonderbaarlijke precisie' en haar grote aandacht voor 'de afzonderlijke karakters en emoties van de katten: jeugdig, onstuimig, wild, zorgzaam, koesterend of nieuwsgierig'. Voor een van haar werken kreeg zij zelfs meer dan 1.500 gulden, wat toen gelijkstond aan drie modale jaarinkomens. De ommekeer leverde zelfs solotentoonstellingen op in de Rotterdamse Kunstclub en Arti et Amicitiae in Amsterdam in 1886. Heel bijzonder, want solotentoonstellingen in de negentiende eeuw werden eigenlijk amper georganiseerd. Bovendien was het uitzonderlijk dat juist een vrouw die solotentoonstellingen kreeg, zeker aangezien destijds slechts vijftien procent van de Nederlandse kunstenaars een vrouw was.

De stempel van het impressionisme
In Vianen is de evolutie van Ronner-Knip goed te volgen. We zien haar onderwerpen veranderen met de tijd en hoe de positie van de kat daarin mee verandert – van katten op het erf in de vroege werken tot pluizige kittens in luxueuze settingen met dure instrumenten en stapels boeken in de latere werken. Ook zien we dat de keuze voor de kat de ontwikkeling van de kunstenares allesbehalve stokt. Hoe meer het einde van de eeuw in zicht komt, hoe vrijer de poes bij Ronner-Knip wordt. Het opkomend impressionisme drukt meer en meer een stempel op haar werk. Zo laat ze haar romantische stijl steeds verder vieren en gaat ze losser schilderen met een meer bescheiden kleurenpalet. Het prachtige werk *De kleine vriend* uit 1893 is een voorbeeld van die latere lossere, impressionistische stijl.
Eén aspect blijft wel een constante in de Brusselse poezenportretten van Ronner-Knip: ze kiest resoluut voor katten met een stamboom. In haar vroegere werken pasten huis-tuin-en-keukenkatten perfect op het geschilderde boerenerf. Maar deze simpele katten hadden natuurlijk geen plek in de decadente huiskamers van de Brusselse *bourgeoisie*. Hoewel de kunstenares zelf ook katten had, leende ze daarom met regelmaat langharige poezenbeesten van gegoede vrienden voor nieuwe pronkstukken.
Vervelen doen al die verschillende kattenportretten van Ronner-Knip in Vianen zeker niet. Al dat gerollebol doet vooral de mondhoeken optrekken én maakt stiekem een tikje hebberig. Zo'n fluffig bolletje zou thuis ook mooi hangen aan de muur. Een kopie van die unieke poezelige haardplaat uit de Collectie Six? Wees gerust: hij staat in de museumwinkel. En voor dierenvrienden en kunstminnaars met een grotere portemonnee is er nog beter nieuws: een écht aristocratisch poezenportret van Ronner-Knip ligt binnen handbereik, want een deel van de tentoongestelde werken uit *Miauw!* staat te koop. Volgens goed geïnformeerde bronnen ligt de vraagprijs rond de vier nullen per afgebeelde kat. Best een vriendelijke prijs voor een aandoenlijke huisvriend, toch? ●

Droomt u van een reis naar Afrika?

Op zoek naar een bijzondere safari, of wilt u al jaren met uw gezin die onvergetelijke familiereis naar Zuid-Afrika maken? Voor deze of andere reizen naar Safari Afrika bent u bij TravelMood aan het juiste adres!

WIE IS TRAVELMOOD?

Mijn naam is Marjolein Schipper-Rutten, en na 15 jaar in loondienst de mooiste reizen te hebben samengesteld heb ik sinds 2015 mijn eigen reisorganisatie. Na het eerste contact maken we een afspraak om uw reiswensen door te nemen. Dat kan telefonisch, maar ik kom ook graag naar u toe om mijn persoonlijke ervaringen te delen. Vervolgens krijgt u van mij een voorstel voor uw op maat gemaakte reis. Mochten uw wensen tussentijds gewijzigd zijn, dan pas ik uiteraard graag het voorstel aan. Net zo lang tot we een reis hebben die, zoals een goed zittend kostuum, op maat bij u past. Dat maakt van een gewone reis een TravelMood-vakantie.

groetjes, Marjolein

TravelMood
Altijd de juiste (be)stemming

0412-785 476 - 06-404 204 67
info@travelmood.nl
www.travelmood.nl

BOTSWANA - KENIA - MAURITIUS - NAMIBIË - OEGANDA
SEYCHELLEN - TANZANIA - ZAMBIA - ZIMBABWE - ZUID-AFRIKA

HUISARTS
DORA JURISA
OVER HAAR GELIEFDE KROATIË

'Dompel je onder, zodat je het land echt kunt proeven en beleven'

TEKST: **SASKIA RIDDER** | FOTO'S: **ISTOCK, DORA JURISA**

Dora Jurisa werd twintig jaar geleden basisarts in Kroatië, en werkt nu als huisarts in Nederland. Ze voelt zich goed geworteld, maar het verlangen naar haar geboorteland blijft. 'De geuren, de kleuren, de natuur, de fairy-tailachtige dorpjes, de mensen; ik kan wel blijven vertellen.' Daarom haar tip: ontdek het zelf!

©iStock

Zicht op Dubrovnik, de 'Parel van de Adriatische Zee'

©iStock

Ik vraag Dora waar ik haar à *la minute* heen zou mogen toveren. 'Je gaat me teleporteren?!' vraagt ze dolenthousiast. Het bijna kinderlijke geloof dat ik dat daadwerkelijk zou kunnen, is ontwapenend. Net als haar uitnodiging om met haar mee te gaan. Wat volgt, is een bijna zintuiglijke ervaring. 'We gaan naar Zadar, aan de kust van de provincie Dalmatië, waar het licht warmer is en de geuren mediterraan. We eten buiten bij mijn geheime plekje en 's avonds slenteren we door de oude stad, naar de ruïnes van het romeinse forum, en richting het strand. Daar genieten we van de zonsondergang en luisteren we naar het zeeorgel, een kunstwerk van pijpen onder zee die klanken voortbrengen door de golven. En als 's morgens vroeg de zon opkomt, liggen we onder de pijnbomen. De geur die vooral 's morgens te ruiken is, zal je betoveren. Pure aromatherapie!'

Dora Jurisa: 'In Kroatië kom je als vreemde binnen, maar je gaat als vriend weer naar buiten.'

Verbinding

Als Dora droomt, dan droomt ze groots. De woorden fenomenaal, majestueus en overweldigend vallen regelmatig in het gesprek. Ze mist haar Kroatië, de hele Balkan, maar ze weet ook waarom ze twintig jaar geleden vertrok. Het was de liefde. 'Als vers afgestudeerd basisarts vertrok ik naar Nederland. Ik ben in Kroatië opgeleid, maar in Nederland ben ik gevormd als arts. Het was niet eenvoudig om me de taal, de cultuur en de professionele gebruiken eigen te maken. Mijn stagebegeleider vroeg aan een patiënt: "Wat wil je van mij?" Ik viel van mijn stoel van de botheid, vond het ontzettend onbeleefd. Maar juist dat directe waardeer ik nu heel erg. Ik gebruik mijn persoonlijke geschiedenis om verbinding te maken in mijn spreekuren. Expats en allochtonen bijvoorbeeld, voelen dat ik weet hoe het is om als vreemde in een ander land te verblijven, dat verbindt. Als huisarts kun je hier heel zelfstandig en allround werken. In Kroatië heeft de huisarts – 'de family medicine' – veel minder vrijheid, daar ben je meer een verwijzer. Wat dat betreft, ben ik als doener veel beter op mijn plek in Nederland.'

Enorme paaseieren in Zagreb

Roadtrip

Een vakantietrip naar Kroatië is volgens Dora dus een absolute aanrader. Het is alleen jammer dat zij niet mee kan op een reis; met haar aan je zijde weet je zeker dat je de mooiste plekjes vindt en de leukste belevenissen ervaart. Maar ze geeft wel tips: 'Maak een *roadtrip* en kies drie of vier plekken waar je je volledig onderdompelt, zodat je het land echt kunt proeven en beleven. En besteed niet te veel dagen in steden of plekken waar het massatoerisme al heeft toegeslagen, want hier mis je het pure Kroatië.' De kustlijn mag je niet missen, volgens Dora. 'In de Adriatische Zee liggen voor de kust zo'n duizend eilandjes. De meeste zijn onbewoond, dus als jij je bootje er 's morgens als eerste aanlegt, is ie van jou.' Streng voegt ze eraan toe 'dat rommel niet mag worden achtergelaten'. Ze is zuinig op haar land. De familie van Dora heeft op een van de eilandjes al decennialang een huisje. 'Heel klein en simpel hoor, maar heel eigen, ik kwam er al als kind.'

Watervallen bij een van de meren van Nationaal Park Plitvicemeren

Na de kust zuidwaarts gevolgd te hebben, is het de beurt aan de continentale route. 'Maar kijk voordat je door de bergen naar het binnenland rijdt, nog één keer over de Adriatische Zee uit. Het panorama dat je hebt vanaf een berg is namelijk fenomenaal; diepgroen wisselt azuurblauw af. Als je daarna toch doorrijdt, waan je je al snel in een totaal ander land. Klimatologisch, cultureel, culinair en qua omgeving is Kroatië enorm divers. Geniet van de tientallen kasteeltjes, wijngaarden en prachtige dorpjes die op de UNESCO-lijst staan.' Fairytailachtig noemt de Kroatische het. De natuur in Kroatië is al prachtig, maar daarnaast is zo'n tien procent van Kroatië beschermd als Nationaal Park. Dora: 'De natuur is zo mooi en zo ruig. Zwem in de meren en laat je overdonderen door de watervallen, verbaas je over de grotten. En overal zijn wandelroutes uitgestippeld.'

Overnachten

Qua overnachtingen raadt Dora aan om bij plaatselijke bevolking aan te bellen. 'Via internet zijn geschikte adressen makkelijk te vinden, maar bij veel mensen hangt ook gewoon een bordje voor de deur. Veel adresjes zijn jammer genoeg wat meer toeristisch geworden. Echt authentiek vind je het wellicht niet meer, maar om kennis te maken met het

Fjaka

Plan tijdens die *roadtrip* ook heel bewust momenten voor 'Fjaka'. Dat is de kunst van het actief nietsdoen en afkomstig uit Dalmatië, legt Dora uit. 'Het is geen luiheid, geen meditatie, maar eerder een moment waarop je je interne controle uitschakelt. Nergens kan dat beter dan in Kroatië. Na de lunch, als je je overgeeft aan het geluid van de krekels, aan de Riva Promenade in Zadar, een bankje in het park. Het kan echt overal.'

Een Fjaka-momentje voor Dora ...

Zeeorgel bij Zadar

land blijven dit wel de beste slaapplekken. Kroaten, zeker in niet-toeristische gebieden, hebben misschien een wat nors omhulsel, maar als het contact er eenmaal is, is het goed.' Wat helpt, adviseert Dora, is te vragen waar mensen trots op zijn, wat ze jou graag van het land willen laten zien. 'Dat breekt bijna altijd het ijs. Als je geluk hebt, schuif je aan bij het diner en maak je na het eten muziek met de plaatselijke bevolking. Dansen tot diep in de nacht is ook kansrijk. Wij zeggen altijd: "In Kroatië kom je als vreemde binnen, maar je gaat als vriend weer naar buiten." Als je dat ervaart, is het goud waard.' Niet op zoek naar nieuwe vrienden? Kroatië heeft ook meer dan voldoende hotels en campings.

Reizen

Meerdere keren per dag zijn er vluchten naar de hoofdstad Zagreb en de vier kustplaatsen Pula, Zadar, Split en Dubrovnik. Met de auto moet u rekenen op zo'n 1300-1600 kilometer naar de verschillende grote steden. De autowegen zijn goed te noemen. Treinen rijden niet zuidelijker dan Split, maar er is wel goed en goedkoop busvervoer. Verschillende veerdiensten brengen u naar de eilanden en er is ook een hop-on-hop-of veerdienst tussen de eilanden.

Tussenland

Hoe ouder ze wordt, hoe fysieker het gemis voor de intens levende Dora. 'Ik ben echt geworteld in Nederland, realiseer me hoe goed ik het hier heb en zou het intens missen als ik terugga naar Kroatië. Maar ik mis mijn geboorteland. Zeker als het hier te lang te grijs en te druk is. Wat dat betreft, leef ik altijd in een soort tussenland.' De verbinding maakt ze heel zintuiglijk. Ze tovert een paar glazen potten tevoorschijn. 'Dit zijn kruiden van ons eiland. Lavendel, rozemarijn, immortelle. Als het gemis te groot wordt, steek ik mijn neus in zo'n pot en haal ik Kroatië weer even heel dichtbij. Of ik speel op de piano waar ik als kind ook al op speelde.' Een paar uur in de grond wroeten in haar biologische moestuin in Groesbeek helpt ook. 'Wonderlijk, maar de planten, kruiden en de olijfbomen en pijnbomen die ik de afgelopen jaren uit Kroatië meenam, wortelen hier allemaal. En misschien een beetje gek, maar er liggen ook beroemde witte stenen van het eiland Brač in mijn tuin. Daar in Groesbeek bouw ik mijn eigen mediterrane wereld.' ●

Zelf naar Kroatië of andere Balkanlanden? Doe inspiratie op via www.chasingthedonkey.com, www.reisroutes.nl of www.kroatievoorbeginners.nl.

BESTIAE FEROCES AMICI NATURAE

JAMBO®

SAFARI CLUB

SINDS 1979

SAFARI IN AFRIKA?

Tanzania
Kenia
Madagaskar
Oeganda
Rwanda
Zimbabwe
Namibië
Botswana
Zambia
Mozambique
Seychellen
Mauritius
Zuid-Afrika

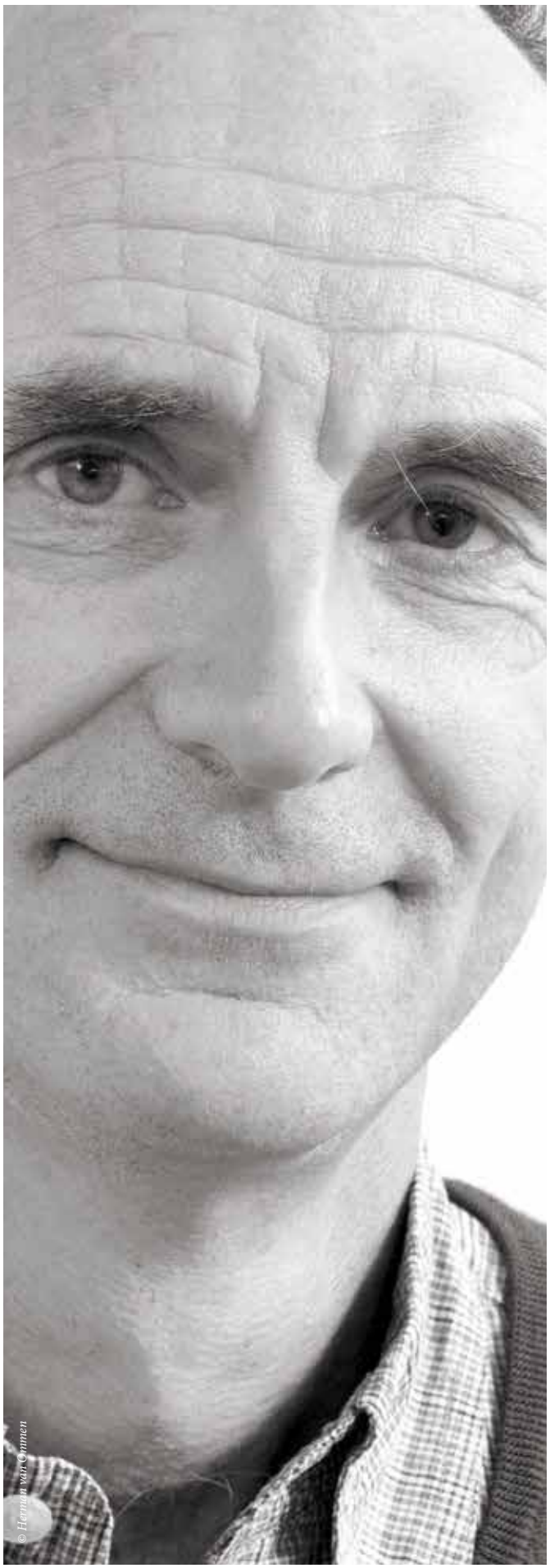
Al sinds 1979 dé Afrika specialist

Op **jambo.nl** en in onze brochure vindt u ruim 100 uitgekiende reizen of bel met onze Afrika specialisten op 020-2012740 voor een reis op maat.
De mogelijkheden zijn eindeloos, privé reizen geheel conform uw wensen!

ANVR SGR

ALLE KANTEN OP

BRAM TJADEN, OPLEIDER EN MINDFULNESSTRAINER VOOR ARTSEN

'Ik heb narcisme en borderline.' De man tegenover me kijkt me doordringend aan. De rest van dit alle-kanten-op-consult is hier een levendige illustratie van. Als ik meelevend knik en zeg dat me dat een lastige combinatie lijkt, vraagt hij hoe ik dat zou kunnen weten.

Vervolgens eist hij een verwijzing voor de al jaren bestaande rugklachten, maar als ik vraag waarheen hij verwezen wil worden, stelt hij dat ik dat als gevangenishuisarts toch moet weten. En als ik hem erop wijs dat hij zoals alle gedetineerden onder bewaking naar het ziekenhuis zou moeten, wordt hij boos. Vertrouw ik hem dan niet? 'Aan u heb ik ook niets, u bent een waardeloze dokter.' Daar kan ik het mee doen.

Ik moest afgelopen week aan het einde van de verkiezingsdag aan dit consult denken, luisterend naar de overwinningsspeech van Thierry Baudet. Ik zie de zuil op de rots verrijzen, onze redding in de apocalyptische strijd tegen het kwaad waar we naar ik begrijp in verwikkeld zijn. 's Ochtends had ik op de radio nog gehoord dat Nederland gestegen is naar plaats 5 op de VN-lijst van gelukkigste landen. Gemeten naar zaken als gezondheid, onderwijs en verdeling van welvaart. Wie of wat moet ik geloven? We leven in en buiten de spreekkamer in een alle-kanten-op-tijd.

Historicus Yuval Harari (schrijver van de bestsellers *Sapiens* en *Homo Deus*) komt als remedie met zoals hij zegt het oudste advies dat er bestaat: ken uzelve. Opdat we ons bewustzijn beter begrijpen. Anders worden we maar al te makkelijk manipuleerbaar. Harari heeft er nog een tweede advies bij: ga mediteren. Dat doet hij zelf ook: maar liefst twee uur per dag en hij gaat bovendien twee maanden per jaar op stilteretraite.

Uit ervaring weet ik dat zijn advies voor mij werkt. Je kunt als je mediteert (en dat kan ook tien minuten per dag) ontdekken hoe je in elkaar zit. Door je gedachten, emoties, impulsen en lichamelijke reacties te observeren, leer je hun onderlinge verbanden kennen en ontstaat er ruimte in je bewustzijn. Die heb je nodig om koers te houden in deze alle-kanten-op-tijd waarin we leven.

Maar er zijn vast nog andere wegen die naar Rome leiden, mediteren is niet ieders ding. Hoe houdt u koers? ●

De gegevens van de patiënt zijn aangepast omwille van herleidbaarheid.

MARGO REUTEN VAN RESTAURANT DA VINCI IN MAASBRACHT

EEN STERRENRESTAURANT VOOR IEDEREEN

TEKST: **HANS VAN DER MAAS** | FOTO'S: **JOS BROERS**

Doen waar je goed in bent. Nuchter de keuken leiden. Handen vrolijk uit de mouwen steken en de gasten een culinaire beleving voorschotelen. Chef-kok Margo Reuten van sterrenrestaurant Da Vinci gaat elke dag voor kwaliteit.

Aan de haven van Maasbracht straalt Restaurant Da Vinci je al van verre tegemoet. Het gemoedelijke plaatsje gaat zijn dagelijkse gang. Op de fiets richting de supermarkt, een praatje met een dorpsgenoot of een wandeling met de hond over de boulevard. Je parkeert je auto voor de deur en staat oog in oog met de gevel van het fraaie pand. Je ontwaart de kajuit van een schip, zwarte stenen, imposant, een parel in het rijtje gebouwen waar Da Vinci tussenstaat. De deur gaat open en meteen voel je de warmte en liefde van het restaurant. Chef-kok Margo Reuten verontschuldigt zich nog even, het werk in de keuken gaat voor. Straks melden de eerste gasten zich voor de lunch en Margo trekt zonder uitzondering elke dag alle registers open om het de gasten naar de zin te maken. Buiten vaart een hotelboot voorbij, ietwat wazig te zien in de druilerige mist die over het water hangt.

Ruimtelijk gevoel

Genietend van een kop thee, geserveerd als een waardevolle delicatesse, valt het ruimtelijk gevoel als een warme deken over je heen. Vanbinnen ontdek je de doorvoering van het kajuitidee. Er is zelfs een heuse loopbrug die je naar het meest relaxte plekje van het restaurant brengt. Een loungehoek die je direct in de ontspanstand zet. Gezeten op die immense bank, onder warm licht, heb je uitkijk op een aantal verschillende stoelen en op de gloedvolle rode vloerbedekking. Speels detail zijn de spiegels links en rechts aan de muur, en op gelijke hoogte van elkaar. Je ziet jezelf tot in het oneindige,

Margot Reuten: 'We willen onze gasten meegeven dat ze iets bijzonders beleefd hebben.'

het zogenoemde droste-effect. Er hangt ook kunst van naamgever Leonard Da Vinci aan de wanden, uiteraard. 'Zuchtend en ongeduldig wachten op een tafel' wordt op deze loungeplek 'hopen dat het nog even duurt voor je aan tafel kunt'.

Toegenomen toerisme

Het restaurant bestaat inmiddels 25 jaar en de laatste 20 jaar droeg Da Vinci trots minimaal één Michelinster. 'Fantastisch', glundert Margo Reuten, de enige vrouwelijke chef-kok in Nederland met een ster. 'Het is een van de kronen die je in dit vak kunt verdienen en daar zijn we maar wat trots op. Onze gasten komen van heinde en verre naar ons toe, door de gunstige ligging ook uit het buitenland. En zo profiteert dus ook Maasbracht van het toegenomen toerisme.' De staat van dienst van Margo puilt uit. Al tijdens haar eerste stage wist ze dat ze ooit een eigen restaurant wilde runnen en dat doet ze nu dus al 25 jaar, samen met haar man Petro Kools. Ze deed ervaring op in de keukens van sterrenzaken als Juliana in Valkenburg, De Swaen in Oisterwijk, Toine Hermsen in Maastricht en Der Bloasbalg in Wahlwiller. Het rijtje onderscheidingen van Margo is indrukwekkend: Lady Chef of the Year 1996, Ereburger gemeente Maasgouw 2009, Limburg Award 2009, Gault & Millau Chef van het jaar 2012, Grand Chef Relais & Châteaux 2013 en Woman of the Year Relais & Châteaux 2017.

Herkenbare gerechten

Margo raakt niet in paniek van het halen of behouden van een Michelinster: 'Welnee', zegt ze nuchter en zelfbewust, 'het voelt wel als een verantwoording, maar dat is mijn belangrijkste capaciteit. Je weet nooit wanneer de Michelin-keurmeester langskomt, maar ook dat maakt ons totaal niet uit. Wij staan dag en nacht klaar om het de gasten naar de zin te maken, we staken veel energie in de inrichting van het restaurant en staan vol passie in de keuken om ons elke dag te evenaren of, liever nog, te verbeteren. We kopen de mooiste en de beste spullen in, voor minder doen we het niet. En van wat we inkopen, maken we mooie, herkenbare gerechten, waar veel van onze gasten speciaal voor terugkomen. Een smaaksensatie moet het zijn, zeker, maar wanneer iemand bij ons vertrekt, willen we een totaalgevoel meegeven. Een gevoel dat hij of zij iets bijzonders beleefd heeft. Een gevoel van rijkdom, van vrijheid, samen zijn. Dat horen we ook terug van onze gasten.'

Margo's Meesterlijke Menu's

Het gastenboek staat inderdaad boordevol lovende, vaak zelfs lyrische woorden van gasten die in Restaurant Da Vinci een heerlijke avond beleefd hebben. De Zeebaars op Yanté met sjalot-sojadressing, gelakte Maaspaling op kropsla en dragonchips blijkt bijvoorbeeld een culinaire verslaving, zo valt te lezen. Maar er is meer, veel meer. Bent u klaar voor een watertandende opsomming? Als voorgerecht staat er bijvoorbeeld een Spaanse pata negra ham met notensla, meloen, Parmezaanse kaas, honing en briochebroodje. We vervolgen met dit hoofdgerecht: rosevalaardappel met Langoustines en

Vanuit het restaurant kunt u de koks aan het werk zien.

De legendarische Fiat 500, in vol ornaat

Anna Gold Kaviaar. Of kiest u voor haas met bittere chocolade, huisgemaakte kruidkoek, rodekool, spruitjes en balkenbrij? Loopt het water u al in de mond? Nog ruimte voor een spannend dessert? Waarom niet? Maak een keuze en neem bijvoorbeeld de gezouten karamelmousse, yoghurt, manjarichocolade, hazelnoot, schuimpjes van limoen, soufflé van citroen en vanille-ijs. Of laat u trakteren op een van Margo's Meesterlijke Menu's, verkrijgbaar in drie, vier, vijf, zes of zeven gangen. De keuze is reuze en de smaak is raak. Oude reclameslogans, maar stevig in de roos bij Da Vinci.

Van betaalbaar tot wereldtop

Bij een mooi gerecht hoort een goed glas wijn en dan komt Petro, de man van Margo, om de hoek kijken. Hij leidt vol trots de vinoteca van het restaurant. Een ruimte achter het restaurant waar je je ogen uitkijkt. Sinds de opening in 1993 verzamelde Petro meer dan zevenhonderd verschillende wijnen uit de hele wereld. En zeker niet alleen uit de klassieke wijnlanden. Laat je gerust ook verrassen door de dertig wijnen uit Belgisch en Nederlands Limburg. Stil en mousserend. Van zeer betaalbaar tot absolute wereldtop, er ligt altijd een wijn die bij het gerecht en uw portemonnee past. En wanneer u zich wilt trakteren op een heerlijke wijn voor thuis, dan neemt u een mooie fles mee. Petro informeert u met alle graagte en passie over de wijn die het best bij u past.

Ook bij vertrek ligt er voor iedereen nog lekker iets te snoepen

Private dining

In Restaurant Da Vinci is plek voor circa zeventig personen. Dagelijks werken er twaalf tot veertien personen aan het warme gevoel waarmee ze u willen laten vertrekken. Kijk ook eens naar het Italiaanse karakter van het restaurant, bijvoorbeeld van het servies. Margo vertelt er gepassioneerd over. De liefde voor haar vak druipt ervan af. Petro wil iets laten zien, een trapje op en daar staat ie: een legendarische Fiat 500, in vol ornaat. De deur van een extra ruimte gaat open, het blijkt een plek waar gasten af en toe gebruik van maken als *private dining*, eten zonder pottenkijkers dus. Samen met familie of vrienden genieten van de geneugten van Margo's keuken. Ook bedrijven kunnen hier terecht voor een presentatie, bijeenkomst of vergadering, inclusief hapjes, lunch of diner.

Prachtcadeau

Wie twijfelt over een prachtcadeau voor een keukenprinses of prins overweegt de luxecassette 'Proeven van Bekwaamheid, Special Edition', twee unieke en door Petro en Margo gesigneerde boeken en een dvd. De boeken staan vol eerlijke verhalen, een mooi overzicht van een dag bij Da Vinci en honderd exclusieve gerechten van chef-kok Margo. Op de website van het restaurant staan meer verrassende cadeaus. Toekomstplannen? Daar doen Petro en Margo niet per se aan. 'Natuurlijk komen er nieuwe kansen of ideeën op ons pad en wellicht grijpen we die met beide handen aan. Maar we genieten nu van elk moment dat we kunnen werken in ons eigen restaurant.' Natuurlijk staat Da Vinci voor exclusiviteit, voor luxe en kwaliteit, maar tegelijkertijd vindt iedereen hier zijn/haar plek voor herkenbaar, lekker en bijzonder eten. Ook gezinnen met kinderen of vriendinnen die hier de kaartpot komen verzilveren. Het maakt sterrenrestaurant Da Vinci toegankelijk voor iedereen. ●

www.restaurantdavinci.nl

MEDISCH CONTACT Nascholing

Gratis, online,
geaccrediteerde nascholing

Mede mogelijk gemaakt door:

Pfizer KWF KANKER BESTRIJDING knmg

twee accreditatie-punten

Stoppen met roken

n.a.v. de herziene richtlijn Behandeling van tabaksverslaving

Ga naar medischcontact.nl/nascholing

DE BOEKENDOKTER
DIAGNOSTICEERT EN SCHRIJFT VOOR …

HUUG SCHIPPER COMBINEERT ZIJN LIEFDE VOOR LITERATUUR EN BEELDENDE KUNST. HIJ STUDEERDE M.O. NEDERLANDS AAN DE SCHOOL VOOR TAAL- EN LETTERKUNDE EN GRAFISCHE VORMGEVING AAN DE KONINKLIJKE ACADEMIE VAN BEELDENDE KUNSTEN, BEIDE IN DEN HAAG.

Overal duiken ze op en ze zijn intussen niet meer weg te denken uit het straatbeeld: de minibiblio-theekjes. De oorsprong van deze gezellig beplak-letterde boekenhuisjes in vrolijke 'op weg naar morgen'-kleuren in voortuinen en op andere ongebruikte lo-caties in de stad en daarbuiten ligt in Amerika. Ene Todd Boll bouwde in 2009 een minischooltje (!) in zijn tuin in Hudson (Wisconsin) en zette er boeken in als eerbetoon aan zijn overleden moeder die behalve boekenwurm schooljuf was geweest. Iedereen mocht boeken uit dit schooltje meenemen en doorgeven, of ruilen voor andere boeken. Het werd een succes en Boll zette op meer plekken in de stad boekenhuisjes neer. Vervolgens richtte hij een 'non-profit'organisatie op 'ter bevordering van de leeshonger; het vergroten van de gemeen-schapszin en het wereldwijd op originele wijze aanmoedigen van boekenruil tussen buren' en deponeerde de naam: *Little Free Librairy*. Wie wil, kan zijn boekenhuisje onder die naam laten registreren. Je locatie wordt dan opgenomen in de *Little Free Library World Map*, tussen inmiddels 80.000 andere buurtkastjes en hun gps-coördinaten, in bijna 90 landen. Maar wie dit staaltje gemeenschapszin al te straf vindt, doet dit niet en noemt zijn boekenhuisje gewoon minibieb of buurtbieb of boekenpaleis.
In de minibieb bij mij om de hoek trof ik twee schatten die een bijzonder licht werpen op het jongste Boekenweekthema 'De moeder de vrouw', hoewel het hier in beide gevallen ging om weinig moeder en veel vrouw, maar die moeders en vrouwen zijn er ook.

De prachtige Yvonne Kroonenberg glimlacht me toe vanaf het omslag van een pocket met twee, inmiddels gevleugeld geworden titels die meteen duidelijk maken dat het boek bedoeld is als steun in de rug van die 49,5% van de mensheid die een ridder op een wit paard dacht te hebben veroverd, maar een deugniet op een ezel in huis kreeg: *Het zit op de bank en het zapt* en *Kan ik hem nog ruilen?* Kroonenberg presenteert een keur aan verloofdes, oude en nieuwe lief-des en minnaars van zowel zichzelf als van vriendinnen en kennissen. Als afgestudeerd psycholoog heeft ze een scherp oog voor – uiterst herkenbare – ongemakkelijkheden tussen de seksen en doet daar in korte, humoristische hoofdstuk-ken verslag van. 'Bijna iedereen is opgevoed. Dat gebeurt zo grondig, dat je je er nauwelijks aan kunt ontworstelen. (…) Braaf en oppassend gaan de mensen door het leven tot

de dood erop volgt. Vreemdgaan kan stie-kem of openlijk (…). Maar altijd gaat het erom dat je laat zien hoe gevaarlijk je nog kunt zijn, hoe onge-remd en slecht. Daarom hebben mannen er ook zo'n schik in. Ze waren eigenlijk ontworpen voor de mammoetjacht, niet voor kantoor. Als ze hun vrouw bedriegen met die van een ander, veroveren ze heel even de wereld.'

'Braaf en oppassend, tot de dood erop volgt.' Over die dood bestaat geen misverstand (al zijn er tegenwoordig mensen die, onder het motto 'eerst zien, dan geloven' zélfs het bewijs van hun eigen sterfelijkheid in twijfel trekken – dit is geen ver-zinsel, ze komen op uw spreekuur). Maar braaf en oppassend was de schrijfster en tekenaar Fritzi Harmsen van Beek niet. Haar poëziebundel *Geachte Muizen-poot* was de tweede schat die open en bloot in mijn mini-bieb verborgen lag. Ik kende Harmsen van Beek van het boek *Jagtlust* van Annejet van der Zijl en herinnerde me een losbandige meid die de erfenis van haar ouders er in de jaren zestig in recordtijd door-heen had gejaagd. Een mannenver-slinder én ontaarde moeder bovendien.

De schatkamer van Kroonenberg en Harmsen van Beek

Maar in de gedichten klinkt een ander, breekbaar, geluid. 'Geachte Muizenpoot,' lees ik, 'Hoe gaat het met U, met mij goed. Wel is alles heel / vervelend, als ik voorover lig gebed in mijn gedachten / aan U en ben ik ook heel eenzaam. En onderga de lente / als een flauwte. (…)'. Dit zijn niet bepaald de woorden van een *party animal*. De ruimhartige biografie *Hemelse mevrouw Frederike* legt uit hoe het zit. Biograaf Maaike Meijer maakt in haar inleiding een kanttekening bij het romantische beeld dat Harmsen van Beek aankleeft: 'Was zij niet de "flodderdiva uit de jaren zestig"? Was het niet in haar landhuis Jagtlust dat veel van de toenmalige schrijvers en kunstenaars een "permanent Boekenbal" hielden? (…) "Je stampte op de grond en het was feest", men nam er een voorschot op de roerige en hedonistische jaren zestig en zeventig, en iedereen wilde erbij zijn.' 'Maar,' stelt Meijer '[dit beeld] slaat nauwelijks op Harmsen van Beek zelf, noch op haar werk. Haar werkelijkheid en haar kunst zijn vele malen complexer en interessanter.' Meijer wil in deze biografie het werk van Harmsen van Beek centraal stellen, maar beseft dat ze niet om de mythevorming rond haar leven heen kan. Want 'de relatie tussen kunst en leven is een intrigerende puzzel, die voor elke kunstenaar anders gelegd wordt'. Meijer legt die puzzel in ruim 600 pagina's razendknap. Ze loodst de lezer door een excentrieke jeugd onder de hoede van ouders die zich al illustrerend voor tal van grote opdrachtgevers (vader Eelco ontwierp en tekende – met moeder Freddy – onder andere de boekjes van 'Tiels Flipje' voor jamfabriek De Betuwe) aanzien en kapitaal verwierven en in het Gooi een villa lieten bouwen waar Fritzi opgroeide met haar jongere broertje Hein. Moeder sterft. Als kind van goeden huize wordt Fritzi naar Grenoble gestuurd om de Franse taal te leren. Ze ontmoet er haar eerste echtgenoot en krijgt een zoon, Gilles. De echtgenoot deugt niet en Fritzi vlucht met Gilles terug naar Nederland. Dan sterft vader. Het is 1953, Fritzi – die zich liever bij haar echte naam Frederike laat noemen – is 26 en op zichzelf aangewezen. Intussen schetst de biograaf zorgvuldig de ontwikkeling van een bijzonder meisje dat zich lichtvoetig beweegt en in prachtig geïllustreerde brieven aan vrienden, maar ook in de dagelijkse conversatie, een eigen taal ontwikkelt die eveneens licht is, met zelfgemaakte woorden en met lustig 'meanderende' (bij)zinnen, waarin zich op sprookjesachtige wijze een onalledaagse wereld van kleine alledaagse gebeurtenissen ontvouwt. Dit is ook de wereld in haar gedichten en verhalen, waarin het onaanzienlijke ontroert: 'Een duizendpoot zag ik, in de badkamer, waar zo'n dier natuurlijk niet hoort, en gratie Gods dat is tederheid, zo'n duizendpoot die zijn toch al zo geringe gewicht verspreidt over al die voetjes.'
Harmsen van Beek leefde en werkte in een sprookjeswereld maar ze kon niet zonder de waan van de dag met zijn verleidingen. En dus waren er feesten, en drank en (steeds jonger wordende) mannen. Haar feeërieke verschijning met de fonkelende ogen en haar onmiskenbare talent en artistieke achtergrond hadden een grote aantrekkingskracht op collega-kunstenaars (en hun zonen), die als hondjes achter haar aan liepen, zonder haar overigens ooit bij te houden. En wie toch te dichtbij kwam, raakte haar kwijt, daarover kunnen veel oude dierbaren in het boek meepraten.

Biograaf Meijer doet wat ze in haar inleiding aankondigt: ze ontleedt en verheldert de gedichten, verhalen en kunstwerken van Harmsen van Beek in het volle licht van haar bijzondere leven. Met behulp van eerdere getuigenissen van Harmsen van Beek zelf, dankzij de medewerking van tientallen vrienden en bekenden van Frederike en door bewonderenswaardig speurwerk in talrijke naslagwerken en archieven, levert dat een meesterwerk op. ●

Yvonne Kroonenberg – *Het zit op de bank en het zapt* en *Kan ik hem nog ruilen?,* Amsterdam 2001
FtH van der Beek – *Geachte Muizenpoot,* Amsterdam 1965
Maaike Meijer – *Hemelse mevrouw Frederike,* Amsterdam 2018

NACHTELIJK GENIETEN

GENIET ontdekt de meest bijzondere overnachtingen

GEWIJD OVERNACHTEN IN EEN PITTORESK DORPSKERKJE

TEKST: **JAN DOBBE** | FOTO'S: **BONNY BROUWER**

In het Friese Oosterbierum, pal aan de Waddenzee, staat een schattig dorpskerkje. Ooit gebedshuis, maar nu een gezellig en inspirerend vakantieverblijf: De Kraak van Van Dam.

Gastheer Paul de Cock woont met zijn gezin al zo'n dertig jaar in de pastorie naast deze dorpskerk. Op de zolder van de pastorie startte hij in het jaar 2000 met compagnon Chris Elsinga een communicatiebureau. Toen ze echter uit hun jasje groeiden, kochten ze in 2003 de kerk, die al sinds 1999 geen gebedshuis meer was. De voormalige consistorie (vergaderruimte van de kerkraad) werd hun nieuwe bedrijfspand.

Kraak

Ze hebben er even over moeten nadenken, maar in 2005 waagden ze de sprong. Ze bouwden de kerk om tot vakantieappartement en doopten hem tot De Kraak van Van Dam. 'Een kraak is een verhoogde orgelzolder', legt Paul uit, 'en Van Dam is een beroemde orgelbouwer uit Leeuwarden die het orgel ooit heeft gebouwd. Helaas komt er geen aanvaardbaar geluid meer uit, maar we hebben het nog wel.'
De kerkzaal van 11 bij 11 meter bood ooit ruimte aan ruim 180 kerkgangers. Toch oogt het nu knus, door de verschillende gezellige hoekjes. 'We wilden voorkomen dat mensen zich verloren voelen in de hoge ruimte', vertelt Paul. 'En ik denk dat dat wel gelukt is.'

Moderne keuken

Boven de grote eettafel hangt een kroonluchter met kaarsen, een lamp paste daar moeilijk vanwege het hoge plafond. Door

de hele ruimte zijn wel op allerlei plaatsen spotjes, schemerlampen en sfeerlichten aangebracht. Ook beneden op de begane grond is een zithoek met heerlijk ruime banken. Op de begane grond kun je niet naar buiten kijken, daarvoor zitten de ramen te hoog. De keuken is voorzien van alle moderne apparatuur, zoals een afwasmachine en wasmachine met droger. Het kookgedeelte kijkt uit op de eettafel, zodat degene die kookt contact houdt met de rest van de ruimte.

Verbouwing

De Kraak is onlangs verbouwd, zodat er nu ruimte is voor een groep van dertien volwassenen. Er zijn vijf slaapkamers. In drie slaapkamers staat een tweepersoonsbed. De vierde heeft als extra een bovenslaper en in de vijfde kamer is een stapelbed bijgeplaatst. Paul: 'Dat maakt De Kraak geschikt voor vrijwel elke groepssamenstelling. Voor kleintjes kunnen bovendien nog campingbedjes worden bijgeplaatst.' Ook zijn er drie badkamers, dus geen noemenswaardige wachttijden bij grote groepen. Paul: 'Goed geregeld. Wie bij ons te gast is, vindt een sfeervol vakantiekerkje waar de bedden zijn opgemaakt, de handdoeken klaarliggen, en er binnen en buiten van alles te doen is.'

Uit het gastenboek: 'Nog nooit in zo'n bijzondere accommodatie geslapen! Een fantastische plek. Voor mijn vader (80), organist, was het heel bijzonder om op het orgelbalkon te slapen!'

Omgeving

Vanuit De Kraak ontdekt u Friesland. De Waddenzee, Franeker en Harlingen liggen op wandel- en fietsafstand. In het voor- en najaar is het buitendijkse land van Noord-Friesland pleisterplaats voor honderdduizenden trekvogels. Vanuit het vakantiehuis bent u er zo, op een van de dertien fietsen die De Kraak gratis ter beschikking stelt. Paul: 'Leeuwarden ligt slechts 20 kilometer verderop en ook een dagje Groningen is prima te doen. 's Avonds bij helder weer zie je vanaf de dijk bij het Oosterbierumer Wad de vuurtorens van alle vijf de Waddeneilanden. Dat is toch prachtig?' •

Voor meer informatie en boekingen gaat u naar www.dekraakvanvandam.nl.

Bijzondere cultuur cruises naar het hoge noorden met Holland America Line.

CAPTAIN CRUISE.NL

Noordelijke eilanden, vertrek 15 juni vanaf Rotterdam 16 nachten

Cruise langs de adembenemende fjorden van Noorwegen en de natuurlijke wonderen van IJsland. Cruise eindigt in Amsterdam.

Cruise only € 1.999,- p.p.
Cruise only € 2.199,- p.p. inclusief fooien

Spitsbergen & Noordpoolcirkel, vertrek 15 juli vanaf Rotterdam 20 nachten

Ontdek de spectaculaire fjorden in Noorwegen en IJsland, evenals de Polar Ice cap. Geniet daarnaast van een overnachting in Edinburgh.

Cruise only € 2.999,- p.p.
Cruise only € 3.099.- p.p. inclusief fooien

Schotse Hooglanden, vertrek 4 augustus vanaf Amsterdam 14 nachten

Beleef de eerste jaren van de Beatles opnieuw in Liverpool. Tap je voeten in Ierse muziek opzwepende in Dublin. Bezoek het huis van de royals, Edinburgh Castle.

Cruise only € 1.999,- p.p.
Cruise only € 2.099,- p.p. inclusief fooien

Meer informatie? Kijk op www.captaincruise.nl
of bel 088-501 8 501 en neem contact op met één van onze cruisespecialisten!
Slotenmakerstraat 12, 2672 GD Naaldwijk

Prijzen onder voorbehoud van wijzigingen en beschikbaarheid en o.b.v. 2 persoonsbezetting.

EXPLORE THE WORLD ON THE OCEAN

SGR SGRZ ANVR CLIA CLIA CAPTAIN CRUISE.NL VAKANTIE BEURS OFFICIAL PARTNER

Type Champagne

Een fantastisch verblijf in een 4★★★★ Résidence

Dat is wat Résidence du Château de Salles is... een fantastisch park in een verbluffend mooie omgeving die alles biedt voor een fijne en geslaagde vakantie. Op dit villapark met 113 villa's vindt u voor elk wat wils. Zo zijn er twee zwembaden, tennisbanen, een fitnessruimte en een uitstekend restaurant. De villa's bieden veel privacy en comfort en zijn stuk voor stuk voorzien van wat nodig is voor een onbezorgde vakantie.

Ook de omgeving biedt u volop recreatiemogelijkheden. U kunt er golfen, kanoën op de rivier de L'Eyre, mountainbiken en wandelen. Op slechts 30 minuten rijden bent u op het strand, de baai van Arcachon, en de hoogste duin van Europa, Dune du Pilat. Kortom, Résidence du Château de Salles heet u van harte welkom.

Voor informatie en boekingen
www.villaparcfrance.nl **of** info@villaparcfrance.com

Type Bordeaux

Type Alsace

Op de Résidence zijn ook diverse villa's te koop. U kunt al eigenaar worden van een tweede huis vanaf € 85.000,-. Er zijn diverse types, zoals Alsace (gelijkvloers), Bordeaux (4-persoons), of Champagne (6-persoons en twee badkamers). Voor meer informatie over de te koop staande villa's kunt u mailen naar a.haaijer46@kpnmail.nl of mehvanschaik@gmail.com.

RÉSIDENCE ★★★★
DU CHÂTEAU DE SALLES

Résidence du Château de Salles
35, Rue du Château
33770 Salles, France.
Telefoonnr. +33 556911111
Info@villaparcfrance.com
www.villaparcfrance.nl

MARIEKE, SILKE EN STEFANIE DE BOER:

DRIE ZUSSEN, DRIE ARTSEN

TEKST: **HANS VAN DER MAAS** | FOTO'S: **MARISKA DE GROOT**

Ze zijn verschillend en toch gelijk: de zussen Marieke, Silke en Stefanie de Boer. Alle drie arts en alle drie perfectionistisch en precies. 'Trek maar eens een kast open bij ons.'

Silke: 'Ik geniet van het nu, van de kleine dingen van het leven.'

Een nieuwbouwwijk in Groningen, een onstuimige dinsdagavond in maart. De regen dendert met bakken uit de hemel. Binnen zitten Silke (32) en Stefanie (31) aan tafel. Omdat Marieke (36) in Maastricht woont, praat zij mee via de telefoon. Silke en Stefanie zitten er ontspannen bij. Voor even wijst niets op de hectiek van hun dagelijks leven, maar de realiteit is anders.

Op de vraag hoe ze hun werk combineren met vrije tijd lacht Marieke door de telefoon: 'Die heb ik bijna niet.' Ze heeft twee dochters van drie en vijf jaar, een zoontje van negen maanden en een man die weliswaar veel kan, maar ook veel werkt. 'Soms vragen we ons af wiens carrière er vandaag voorgaat. Gelukkig zijn we sterk en uiteindelijk komt het allemaal goed.' Silkes man is zzp'er en flexibel in zijn werktijden. 'Dat werkt enorm in ons voordeel. Ik moet natuurlijk nog ervaren hoe het na mijn zwangerschapsverlof is met twee kinderen, maar ik verwacht geen problemen. We verdelen het huishouden en buiten werktijd krijg ik thuis voldoende gelegenheid om wat te werken of te studeren.' Omdat Stefanie geen kinderen heeft, verloopt haar dagelijkse leven anders dan dat van haar zussen: 'Mijn man heeft een eigen bedrijf en wij remmen elkaar in het werken niet of nauwelijks af.'

Marieke, de oudste zus, werkt vier dagen per week als radioloog bij het Maastricht UMC+, met als specialisaties thoraxradiologie en forensische radiologie. Eerder werkte ze bij het Nederlands Forensisch Instituut waar zij zich bezighield met de identificatie van onbekende overleden mensen. Nu beoordeelt ze binnen de forensische radiologie scans van overledenen, bijvoorbeeld wanneer er een vermoeden bestaat van een niet-natuurlijke dood of om een bijdrage te kunnen leveren aan de identificatie van slachtoffers.
Zus Silke, moeder van twee zonen (drie jaar en vier weken oud) specialiseert zich momenteel als internist-nefroloog. Een nefroloog behandelt mensen met nierziekten, maar probeert deze ook te voorkomen. Jongste zus Stefanie zit in het tweede jaar van de opleiding tot radiotherapeut-oncoloog, oftewel bestralingsarts. Bestraling kan gericht zijn op curatie, maar een deel van de patiënten wordt ook palliatief bestraald, bijvoorbeeld om pijn te verlichten.

Op welke leeftijd wisten jullie dat je arts wilde worden?
Stefanie: 'Ik wilde op heel jonge leeftijd dierenarts worden. Toen ik een jaar of negen was, is dat veranderd in arts, omdat ik graag andere mensen wilde helpen.'

Stefanie: 'We zijn alle drie perfectionistisch en precies.'

Marieke: 'Ik heb heel lang getwijfeld welke studie ik wilde gaan doen: International Economics and Business in Groningen of geneeskunde in Leiden. Dit komt omdat ik was toegelaten voor geneeskunde via een decentrale selectie in Leiden. Hoewel ik ben begonnen in Leiden met de studie, switchte ik later tijdens de coschappen naar geneeskunde in Groningen.'
Silke: 'Ik twijfelde tussen geneeskunde en farmacie. Ik besloot me in te schrijven voor geneeskunde, maar werd in eerste instantie uitgeloot. Prima, dan kon ik farmacie gaan studeren. Maar nadat ik toch was geplaatst voor geneeskunde besloot ik toch maar om dat te gaan doen.'

Hebben jullie elkaar beïnvloed bij de keuze voor de studie?
Marieke: 'Jazeker, en we helpen elkaar nog steeds.'
Silke: 'We praten vaak over ons vak en we appen elkaar in de groep om hulp en advies te vragen. We gebruiken elkaar als externe hulplijn en stellen elkaar vragen waar je je nooit voor hoeft te schamen.'
Stefanie: 'Iedereen is heel druk in het ziekenhuis en je wilt je *supervisor* niet altijd "lastigvallen". Dan is het fijn om Marieke of Silke te kunnen appen.'
Marieke: 'Van huis uit zijn we in elk geval vrijgelaten in onze keuze voor een studie.'
Silke: 'Onze moeder heeft op latere leeftijd, ze was geloof ik 36, het hbo-V gedaan, verpleegkunde. Ze heeft mij bevestigd dat de zorg een mooi vakgebied is en ze vertelde er positief en enthousiast over. In die zin ben ik wellicht beïnvloed. Maar onze ouders waren nooit opdringerig.'

Wat zijn de verschillen tussen jullie?
Silke: 'Stefanie is praktisch en handig en pragmatisch ingesteld. Ze heeft veel technisch inzicht en kan snel een oplossing bedenken. En ze wil vooral graag snel handelen en resultaat hebben. Ik ben veel meer een denker dan een doener. Marieke zit daartussenin. Die is ook rustig, maar het moet ook weer niet te lang duren. Deze verschillen komen tot uiting in de verschillende specialisaties die we hebben gekozen.'
Marieke: 'Stefanie heeft een groot empathisch vermogen, ze is een echt mensenmens, maar dat heb je ook wel nodig als je dagelijks werkt met oncologische patiënten.'
Silke: 'Marieke is heel gestructureerd, wat natuurlijk goed van pas komt om ingewikkelde scans te kunnen beoordelen, het verkleint de kans dat je wat mist. Verder heeft zij ook een

Marieke: ‘Mijn to-dolijst is eindeloos en die vraagt voortdurend alle aandacht.’

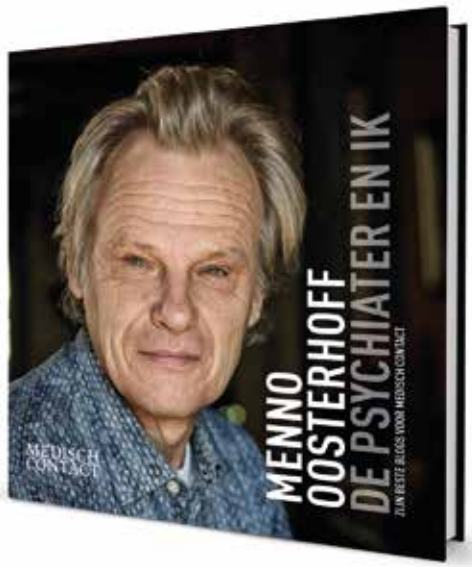
goede oog-handcoördinatie wat helpt bij bijvoorbeeld het nemen van een biopsie.’
Stefanie: ‘Silke had op de basisschool al de jeugdbibliotheek uitgelezen waarna ze speciale toegang kreeg tot de volwassenenafdeling. Daar kon ik me helemaal niks bij voorstellen, ik was liever bezig, buiten spelen of een doolhof van LEGO bouwen voor de hamster. Silke kan heel goed luisteren, neemt de details goed in zich op en weet dan de verbanden te leggen en het overzicht te houden. Marieke kan met haar kinderen uren bezig zijn met een kleurboek, ik zou daar niet aan moeten denken.’

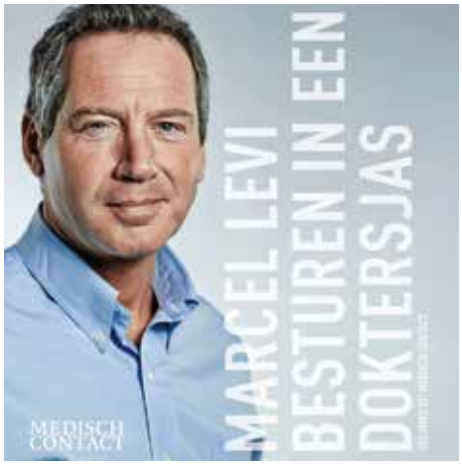
En de overeenkomsten?
Stefanie: ‘We zijn alle drie perfectionistisch en precies.’
Marieke: ‘Trek bij ons maar eens een kast open, dan weet je precies wat we bedoelen.’
Bij alle drie een lach.
Silke: ‘Tijdens mijn huidige zwangerschapsverlof heb ik alle kastjes opgeruimd en schoongemaakt en dat zouden Marieke en Stefanie ook kunnen doen. We zijn niet snel tevreden, ook niet op het werk.’
Stefanie: ‘We hechten veel waarde aan elkaar, we vinden familie belangrijk. We zien elkaar graag en besteden tijd aan elkaar.’

Na de volgende vraag valt het even stil. Alsof ze nooit over het antwoord nadenken, alsof het totaal geen onderdeel uitmaakt van hun leven. De baby geeft kleine jengelgeluiden, de fles melk is onderweg. Silke spaart tijd om boven bij haar oudste kind te gaan kijken, Stefanies gezicht vormt voor even een groot vraagteken en ook door de telefoon blijft het stil. Ze wijten het aan hun drukke bestaan, aan de waan van de dag. Na enig aandringen komen de antwoorden mondjesmaat.

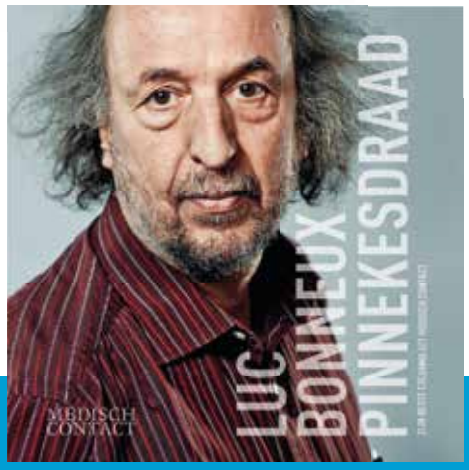
Wat staat er boven aan jullie bucketlist?
Silke: ‘Sinds de geboorte van mijn kinderen wil ik een fotoalbum van ze maken, het komt er alleen niet van. En ja, ik zou over een paar jaar graag een reis maken met mijn gezin. Maar eigenlijk heb ik weinig grote wensen, ik geniet van het nu, van de kleine dingen van het leven. Op vrijdagavond samen een patatje halen en kijken naar een film of een serie. Daar kan ik enorm naar uitkijken.’
Marieke: ‘Mijn to-dolijst is eindeloos en die vraagt voortdurend alle aandacht. Maar goed, wanneer ik hardop mag dromen, dan wil ik, als de kinderen wat ouder zijn, met mijn gezin een mooie reis maken door Australië.’
Stefanie: ‘Pf, dat zou ik als oncoloog toch moeten weten, want ik werk met mensen die vaak intensief bezig zijn met wat ze nog willen doen in het leven. Mede daarom ben ik me bewust van de dingen die ik doe. Wanneer ik hardloop, denk ik: wat fijn dat ik dit zonder klachten kan doen. Eens per jaar maken mijn man en ik een mooie reis en we willen graag nog eens wandelen door Patagonië, een beschermd natuurgebied in Zuid-Amerika. Ik bewonder mensen die hun dromen volgen. In de toekomst wil ik me graag nog meer inzetten voor mijn medemens.’ ●

MEDISCH CONTACT

€20
INCL. VERZENDEN

MEER LEZEN?

BESTEL DE BOEKEN VAN MEDISCH CONTACT

BESTEL VIA MEDISCHCONTACT.NL/WEBSHOP

Mevrouw & meneer Meijer wilden een nieuw bed en weer lekker slapen.

De Suite maakte het mogelijk.

Mevrouw Meijer: "Ik sliep al jaren slecht en was vaak oververmoeid. In ons nieuwe bed hebben we aan mijn kant ook de FPS-technologie genomen. Het is verbazingwekkend hoe goed dat werkt. Als ik naar bed ga, draai ik een sessie voor mijn rug en dan nog een programma om te ontspannen. Je voelt dan een zachte trilling, dat voelt heerlijk en meestal ben ik dan snel vertrokken. Ik slaap nu veel langer achter elkaar en voel me stukken fitter."

kasten op maat

uitgebreid programma

complete slaapkamers

Stijlvol en beter slapen

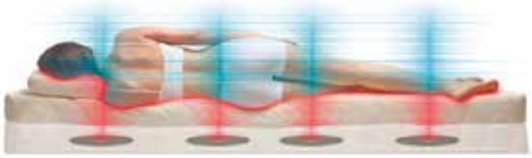
Er zijn veel mensen die niet optimaal slapen, terwijl dit wèl kan. Daarom maken wij zelf bedden en slaapkamers op maat.
Als voortrekkers in comfortbedden maken wij, zelfs in de twijfelaarmaten, uitvoeringen met een verborgen hoog/laag functie.
Op zorgvuldige wijze ontwerpen we uw bed en matras, steeds weer rekening houdend met uw wensen en omstandigheden. Dat kan zijn in geval van spier-, rug- en nekklachten of als er sprake is van moeite met draaien en opstaan.

Op zoek naar de perfecte nachtrust

De zoektocht naar de perfecte nachtrust begint bij ons altijd met een persoonlijk gesprek om uw wensen en eventuele slaapproblemen goed te begrijpen. Het kan zijn dat een bezoek aan huis u beter past of omdat u een deel van uw bestaande bed wilt behouden. Ter plekke kunnen we dan bespreken wat mogelijk is. Wat de vraag ook is, we vinden altijd een weg om te maken wat u wenst. Maak een afspraak voor een bezoek aan huis of kom naar de uitgebreide showroom van ons familiebedrijf in Moordrecht.

Beter ontspannen met geluid

Weldadig en vernieuwend zijn onze matrassen met een ingebouwd Frequency Physio Support (FPS) geluidssysteem. De subtiele geluidsgolven, die het systeem geeft, zorgen voor stimulering van de bloedsomloop. U komt in een diepere staat van ontspanning en slaapt beter. Deze akoestische techniek is een succesvolle toepassing voor mensen, die jetlag of stress ervaren, neuropathische pijn hebben of veel spanning opbouwen, zoals bij Parkinson.

©

de SUITE
slapen in eigen stijl

showroom en productie: Zuidplaspolderweg 11
2841 DC Moordrecht 0182 375022 www.desuite.nl
di. t/m za.10.00 uur – 17.00 uur 's avonds op afspraak

ONTSPANT
U ZICH MAAR EVEN …

TEKST: SASKIA RIDDER

Marie Kondo met Mrs T.
Opruimgoeroe Marie Kondo is zo bekend dat haar naam als werkwoord wordt gebruikt: mariekondoën. Ook haar Netflixserie *Tidying Up with Marie Kondo* is mateloos populair. Maar lukt dat opruimen in de praktijk ook een beetje? Verlangt u naar een opgeruimd huis met volop *joy*, maar kunt u daar nog wat hulp bij gebruiken? Schakel dan Mrs T. in. Hester Tuinhof is een van de vijf Nederlandse gecertificeerde KonMari-consultants. U kunt op verschillende manieren met Mrs T. aan de slag. Van hulp bij het opruimen van uw kledingkast of het hele huis tot een workshop voor vriendinnen. Het kan allemaal. Hester: 'Ik weet als werkende moeder van twee kinderen hoe onrustig het kan voelen als je huis een bende is. Maar ik weet nu ook hoe je in korte tijd van je huis een thuis maakt.'
www.mrst.nl

© Mrs T.

© Happy Soul Travel

Happy Soul op reis
Er even tussenuit en geen zin om eindeloos op allerlei sites naar vakanties te zoeken? Google dan naar HappySoulTravel. Yogaweekend op de hei, *detox* in Sri Lanka, meditatie in Italië of ayurveda op Bali; bij HappySoulTravel hebben ze op de fijnste bestemmingen de mooiste vakanties geselecteerd. De site biedt een handige zoekfunctie voor hoe en waarheen en waarvoor u wilt reizen. Alleen of met de familie, naar welk land, maar u selecteert ook eenvoudig of u voor yoga, mindfulness of iets anders kiest. HappySoulTravel heeft alle bestemmingen bezocht en garandeert kleinschaligheid, sfeer en topdocenten. Niet voor niets al een decennium lang de retreatspecialist van Nederland.
www.happysoultravel.nl

Literair consult
De Culturele Apotheek verstrekt geen poedertjes, maar wel dikke pillen. Geen zalfjes, maar wel verzachtend leesvoer. Geen pleisters, maar wel proza en poëzie die de schaafwonden van het leven helpen helen. Cultureel Apothekers Marije en Akke zetten met veel plezier en overtuiging literatuur in als medicijn om alledaags levensleed te verlichten of na te kunnen denken over prangende vragen. Hoe? Denk aan een boekenconsult met recept voor persoonlijk leesadvies of een spreekuur op locatie in witte apothekersjassen. Ook geven ze workshops, lezingen of trainingen op maat. 'We geven steeds vaker literaire consulten bij groepen artsen, bijvoorbeeld tijdens teamtrainingen of congressen; altijd een interessante kruisbestuiving!'
De Culturele Apotheek: origineel, heilzaam en proefdiervrij.
www.cultureleapotheek.nl

© Culturele Apotheek

© BHSupport

Kies voor support

Lastig om online een goede sport-bh te kopen? Niet bij BHSupport. De keuze is enorm en gaat tot en met cup L. Een test met tien korte vragen helpt u bij het kiezen. Je realiseerde je niet eerder dat er zoveel variatie zat in sport-bh's: bandjes recht of kruislings, wel of geen beugel, voor- of achtersluiting, gecompartimenteerd, compressie enzovoort. Verzenden is gratis en retourneren mag net zolang tot u tevreden bent. U betaalt dan alleen de retourverzendkosten. BHSupport is er ook voor gewone lingerie en medische bh's. Langskomen in Almere Buiten kan, maar alleen op afspraak omdat het geen traditionele winkel is. Voordeel is wel dat u ongestoord en in alle rust kunt passen. Tip: ga met uw hele sportteam en maak er een gezellig uitje van.
www.bhsupport.nl

Polkadots in Voorlinden

Kunstalarm: de werken van de beroemde Polkadot Princess Yayoi Kusama zijn in Nederland te zien! Tot 1 september vindt u een mooie selectie werken van de Japanse in Museum Voorlinden. Dit ter ere van de negentigste verjaardag van de bestverkopende vrouwelijke kunstenaar. Kusama gaat als Polkadot Princess door het leven omdat ze immer gehuld is met oranje pruik en genopte jurk. Een levende sculptuur wordt ze ook vaak genoemd. In de Wassenaarse duinen stapt u binnen in haar beroemde 'Infinity Mirror Room' of haar 'Infinity Nets'. De beroemde reusachtige Polkadot Pumpkin is ook te bewonderen.
www.voorlinden.nl

© Museum Voorlinden

Lezen is gezond

Lezen is goed voor je, het maakt je tot een beter mens. Dit wordt met grote regelmaat beweerd, maar klopt het ook? En zo ja, welke opbrengsten heeft lezen dan in petto, voor individu, gezondheid en samenleving? Stichting Lezen heeft in de 'LeesMonitor - Het Magazine' het actuele onderzoek over de opbrengsten van lezen op een rij gezet. En wat blijkt? Lezers mogen zich verheugen op een langer leven. Veel meer hierover leest u in de publicatie *Wat beweegt het boek? Over de opbrengsten van lezen*. De zeer leesbare publicatie is te downloaden of te bestellen via de website van Stichting Lezen.
www.lezen.nl

Safari in eigen land

The big five zult u er niet aantreffen, maar een eco-safari op Ameland geeft u wel een verbluffend kijkje op de *wild life* in ons eigen landje! Met een stille eco-wagen wordt een tocht gemaakt van zo'n 2,5 uur door de Amelander natuur. Een deskundige begeleider van Natuurcentrum Ameland vertelt u van alles en natuurlijk zijn er verrekijkers mee. Omdat het eco-wagentje bijna geruisloos is, wordt de natuur niet verstoord en kunt u met al uw zintuigen optimaal genieten. Klein nadeel: de tochten starten al om 07.00 uur in de ochtend. Groot voordeel: halverwege de tocht is er een picknick en de excursie is zeer geschikt voor mensen die minder mobiel zijn.
www.vvvameland.nl

© Natuurcentrum Ameland

Samen obstakels overwinnen

De Obstacle Run is in. Elk weekend zijn er al rennend en klauterend ergens obstakels te overwinnen en ze worden ook steeds geavanceerder. Een simpele heuvel, barricade of modderpoel is te makkelijk; organisatoren innoveren volop en verzinnen bijvoorbeeld een Holy Hill Obstacle Run met *ziplines* en de Breakout Run met hindernissen om te ontkomen aan de politie. Wat ze ook verzinnen, het kan een nogal leuke activiteit zijn. Alleen, maar ook zeker met het hele gezin. Met je ouders door de modder kruipen en samen de meest bizarre obstakels overwinnen; zo'n ervaring gun je toch ieder kind? De website biedt een uitgebreide kalender van alle runs in de Benelux, maar geeft ook de nodige recensies, trainingstips en adviezen over kleding en schoeisel.
www.obstakels.com

© Obstakels.com

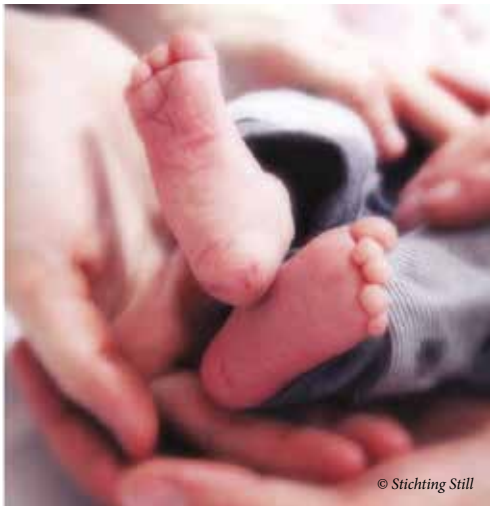

© Nederlands Openluchtmuseum

Gruwelijk Lekker

De tentoonstelling 'Gruwelijk Lekker' in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem neemt u aan de hand van tien smaken uit tien tijdvakken mee in de historie van ons eten. Het laat zien dat smaken verschillen én veranderen. Binnen en buiten en per seizoen zijn er verschillende activiteiten. Zo is er in het museumpark een themaroute waar u kunt proeven, recepten kunt verzamelen en achtergronden te weten komt over de tien historische smaken. Taboes (eten van hond, consumptie van bloed), bijzondere bereidingswijzen (verrotting), discussies (vet, koffie, suiker), het verleden (eten van tulpenbollen en surrogaat): alles komt ter tafel! De site zelf is ook al het bezoeken waard.
www.openluchtmuseum.nl

Stichting Still

Werk om even stil van te worden. Stichting Still verzorgt prachtige fotoreportages van een ernstig ziek kind of zieke ouder. Ook maken zij professionele foto's van stervende of overleden baby's kort nadat ze zijn geboren. Momenten waarop het leven even stilstaat, maar de herinnering wordt vastgelegd. Geheel kosteloos. De stichting kan dit aanbieden dankzij vrijwillige inzet van vele fotografen, maar natuurlijk worden er nog steeds kosten gemaakt. Bijvoorbeeld voor flyermateriaal, webhosting, coördinatie, kantoorhuur en pak- en verzendkosten. En heel praktisch: voor parkeerkosten als er wordt gefotografeerd bij een ziekenhuis.
Doneren? Dat kan via www.stichtingstill.nl.

© Stichting Still

DE TAS VAN …

Klinisch arbeids-geneeskundige Desiree Dona

'De AYA heeft mijn hart gestolen'

TEKST: **SASKIA RIDDER** | FOTO: **HERMAN VAN OMMEN**

Het linnen tasje moest per se met Desiree Dona mee naar Nieuw-Zeeland. 'De AYA heeft namelijk mijn hart gestolen. En die tas was een manier om aan de andere kant van de wereld tóch met hen verbonden te zijn.'

Desiree had haar reis naar Nieuw-Zeeland al geboekt toen bleek dat het jaarlijkse SPACE4AYA-congres over zorg voor Adolescents and Young Adults met kanker (AYA's), precies in haar vakantie zou vallen. Ook zou een collega waarschijnlijk overlijden tijdens haar reis. 'Ik baalde enorm van die onfortuinlijke planning van mijn reis, maar wilde 'm ook niet cancelen. Die tas meenemen was een manier om toch betrokken te zijn, om die verbinding te houden. Ik heb 'm al die duizenden kilometers meegesleept.'

Stappen terug

Ook in Nederland slingert de betrokken Nijmeegse de tas met enige regelmaat om haar schouder. 'Niet omdat ie nou zo praktisch is, maar de AYA heeft nou eenmaal mijn hart gestolen. Het is zo'n kwetsbare en tegelijkertijd veerkrachtige groep. Kanker krijgen is sowieso heftig, maar er komt nog zoveel meer bij kijken, zeker als je nog zo jong bent. Tijdelijke contracten worden niet verlengd, er is vaak geen recht op uitkering of begeleiding. Er is soms omscholing nodig en op de arbeidsmarkt lopen ze een achterstand op. Terwijl ze hun leeftijdsgenoten grote stappen zien maken, doen zij stappen terug. Sommige jongeren moeten weer bij hun ouders wonen. En dan heb ik het alleen nog maar over werk.'

AYA-zorgteam

Desiree is bedrijfsarts, specialiseerde zich tot BACO (Bedrijfsarts Consulent Oncologie) en werkt nu als klinisch arbeidsgeneeskundige in het AYA-zorgteam van het Radboudumc. 'In het behandelteam kan ik al vanaf de diagnose starten met de zorg om de kwaliteit van leven en het arbeidsvermogen op peil te houden.' Desiree is een van de weinige artsen in Nederland met deze functie. 'Dankzij onze raad van bestuur kan ik deze zorg bieden, er is immers geen structurele financiering voor deze persoonsgerichte zorg. Deze zorg is nog maar in een paar centra beschikbaar en meestal doen de gespecialiseerde bedrijfsartsen dit dan "erbij", vaak in eigen tijd. Hoog tijd dat hier meer aandacht voor komt. Zeker omdat steeds meer mensen, onder wie ook werkenden, in een chronische stabiele fase van kanker komen. Deze mensen willen en kunnen vaak ook blijven werken. En ze verdienen het om daarbij goed begeleid te worden.'

Herstelbevorderende factor

Arbeid als behandeldoel op de agenda zetten, dat is haar missie. 'Zodat we het al vanaf de diagnose kanker over arbeid hebben. Want werk geeft perspectief. Van de jongvolwassenen tussen de 18 en 35 jaar geneest 75 tot 85 procent. Ik wil de achterstand die ze oplopen minimaliseren. Daarnaast is werken ook gewoon goed voor je. Het geeft structuur, er is minder sociaal isolement, minder kans op depressie en het beperkt de zorgconsumptie. Kijk dus naar wat mensen nog wel kunnen, en doe dit vanaf de diagnose. Dan kan arbeid een herstelbevorderende factor zijn.' ●

Meer weten over AYA-zorg? Kijk op www.aya4net.nl.

KUNST KIJKEN

TEKST: **HUUG SCHIPPER**

De jaarlijkse Top 2000, de Canon van de vaderlandse geschiedenis, de 50 Best Verzorgde Boeken, de 25 beste restaurants, de 500 rijkste Nederlanders … Lijstjes, we zijn er dol op en krijgen er nooit genoeg van. Gezaghebbend kenner van moderne kunst Hans den Hartog Jager koos de 50 Nederlandse 'kernkunstwerken' van de afgelopen 50 jaar en presenteert zijn selectie, onder de titel 'Vrijheid' in Museum de Fundatie in Zwolle. Net als bij de meeste lijstjes is hier sprake van een subjectieve keuze, zodat iedere ervaren museumbezoeker zich op voorhand kan verheugen op de authentieke eigen verontwaardiging over de aanwezigheid of het ontbreken van juist dat ene werk of die ene kunstenaar. Maar de titel 'Vrijheid' haalt de angel uit elk misbaar, want hij zegt niet alleen iets over de kunst die zich vrijmaakt van gezag en conventie en gangbare denkpatronen, maar ook over de vrijheid van de tentoonstellingsmaker om te kiezen wat hij wil. Ik treed het museum dus onbevangen binnen en word meteen mee op sleeptouw genomen langs een indrukwekkende, ja ongeëvenaarde collectie moderne Nederlandse kunst: schilderijen, tekeningen, foto's, films, ruimtelijke objecten en installaties, zowel abstract als figuratief, anekdotisch en artistiek, poëtisch en uitbundig, groot en klein … En elk werk is voorzien van een informatieve, vaak scherpzinnige toelichting die steeds begint met geconcentreerd kijken om daarna te associëren en te concluderen. Nooit eerder werd ik zo helder meegenomen door de krochten en spelonken van het kunstenaarswezen. Neem bijvoorbeeld de toelichting op de fascinerende film *Nummer acht, everything is going to be alright* van Guido van der Werve: die 'bestaat uit één beeld: een kleine man (de kunstenaar zelf) die over een ijsvlakte wandelt, met een

'Emo Verkerk "Portret van Georges Simenon". Georges Simenon was een populaire detectiveschrijver. Hij was een notoire pijproker, seksverslaafd en leed zwaar onder de zelfmoord van zijn dochter. Precies dat kale, lege en obsessieve dat spreekt uit deze korte biografie heeft Emo Verkerk prachtig verbeeld. Het portret (…) heeft geen drager (maar is rechtstreeks op de muur bevestigd). Elk van de drie delen krijgt een symbolische betekenis. De grote neus staat voor de seksuele drift, de pijp is zowel fallussymbool als teken van bedachtzaamheid en de ogen (twee kleine gaatjes in de muur) priemen en verdwijnen tegelijkertijd. (Dit is) een perfect portret van een man wiens persoonlijkheid bijna verdwijnt in zijn gulzigheid.'

dreigende ijsbreker op z'n hielen. (…) het feit dat de enorme ijsbreker er gedurende de hele film niet in slaagt de nietige man in te halen, ook al zien we hoe moeizaam Van der Werve zich voortbeweegt en hoe weelderig de breker het ijs voor zijn boeg uit opstuwt, is het ware geheim van dit werk. Ondanks de beweging lijkt er niets te veranderen, terwijl je tegelijkertijd beseft dat de ijsvlakte vóór de kunstenaar ieder moment had kunnen opensplijten om hem genadeloos te verzwelgen'. Geweldige tentoonstelling met overigens veel meer dan 50 werken. Het gaat om 50 kunstenaars, van wie sommige met een serie zijn vertegenwoordigd. Voor wie af en toe een museum voor moderne kunst binnenloopt, is deze uitstalling van topwerken een feest van hernieuwde kennismakingen en verrassende ontmoetingen. En voor anderen is het een uitgelezen mogelijkheid om eventuele (voor)oordelen te toetsen aan de ogen en – vooral – de pen van de tentoonstellingsmaker.

Jubilea zijn ook goed voor het maken van lijstjes. Driehonderd kilometer ten zuiden van Zwolle viert het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst (S.M.A.K.) in Gent zijn twintigste verjaardag met een grote overzichtstentoonstelling van 200 kunstwerken uit de (internationale) collectie. Het museum ligt prachtig aan het Jan Hoetplein, genoemd naar de spraakmakende twintigste-eeuwse Belgische kunstpaus, tevens eerste

Bruce Nauman, 'Untitled (four little animals)'

directeur van het S.M.A.K. Ik bezoek de tentoonstelling in het gezelschap van een voormalig medewerker van Jan Hoet die verschillende kunstwerken van *inside information* voorziet. Zo verneem ik dat Hoet als samensteller van een grote tentoonstelling in Japan het hangende houtobject 'four small animals' van de wereldberoemde Amerikaanse kunstenaar Bruce Nauman had geselecteerd. Het werk, met een verzekerde waarde van 300.000 dollar, werd vanuit Amerika naar Japan verzonden, maar bleek bij aankomst uiteengevallen. Hoet voorzag eindeloos touwtrekken tussen verzekeraars in Amerika en Japan en gaf ogenblikkelijk opdracht het werk voor het S.M.A.K. te kopen. Het hangt nu in de collectie. Ik verbeeld me dat ik de lijm van de reparatie zie zitten. Een andere anekdote gaat over 'Drain' van Robert Gober. 'Drain' is een handgemaakt afvoerputje van tin dat verticaal in de tentoonstellingswand moet worden verzonken. 'Maar op welke hoogte?' vroeg Jan Hoet aan de kunstenaar. Deze posteerde zich voor de wand en zwiepte de heupen obsceen voorwaarts, zodat zijn kruis de wand raakte, en zei: 'Op déze hoogte!' In de tentoonstelling hangt 'Drain' op 1,50 m van de vloer. Die Gober moest dus wel een reus van ruim drie meter zijn geweest.

Robert Gober, 'Drain'

Kunstenaar Christoph Bügel richtte een zaal in met muren vol echte (!) Cobrakunst, met werken van Lucebert, Asger Jorn, Corneille en anderen. Maar dit is geen museumzaal, dit lijkt een opvangcentrum voor daklozen, met slordig opgemaakte matrassen op de vloer en rondslingerende of losjes over peperdure beeldhouwwerken uitgehangen kledingstukken. In de lijst van een groot olieverfschilderij van Karel Appel liggen een tube tandpasta en een borstel. Een foto is achteloos tussen lijst en doek gestoken. Een ongekend beeld! Of, zoals mijn pratende metgezel het stelt: 'Dit is ondenkbaar in een Nederlands museum.'

Christoph Bügel, 'Verlust der Mitte'

Charbel Boutros, 'Dead drawing'

De bijschriften in het S.M.A.K. halen het niet bij die in Zwolle, ze zijn wollig en ellenlang en onbegrijpelijk. Ze gaan over 'werken die vanuit een "postmoderne" open benadering werden samengebracht, waarbij confrontatie, dialoog en het zoeken naar nieuwe verbanden centraal staan'. Ik geef het lezen op en luister liever naar de sterke verhalen. Dan stuit ik op een werk dat me de adem beneemt en geen woord nodig heeft, 'Dead drawing' van ene Charbel Boutros uit 2011. Een gelijkbenige driehoek waarvan twee ribben met grafiet op de muur getekend zijn en de derde het grafietstiftje zelf is, elegant rustend op twee fijne spijkertjes. Ook bij dit werk past een verhaal, maar dat glijdt mijn spreekwoordelijk andere oor uit, ontroerd als ik ben door alleen maar dit eenvoudige beeld. ●

Museum de Fundatie, Zwolle – *Vrijheid. De vijftig Nederlandse kernkunstwerken vanaf 1968* t/m 12 mei 2019
Op maandag gesloten (museumdefundatie.nl)
S.M.A.K., Gent – *De Collectie (1), Highlights for a Future* t/m 28 september 2019
Op maandag gesloten (smak.be)

Pacific Island TRAVEL

Onderstaande foto is gemaakt door Margret

We kennen de Pacific als onze broekzak. Daarom hebben wij jouw volgende reis al helemaal in ons hoofd. Wij sturen je naar plekken die we zelf hebben ontdekt en niet in de boekjes staan. Met onze ervaring op zak, maak je van je reis een onvergetelijke ervaring. Vraag Margret alle ins en outs via 020 - 205 10 69 of mail naar margret@pacificislandtravel.nl

“De Pacific heeft ons gegrepen en laat ons nooit meer los.”

Klaar voor een unieke reis?

Ga naar Hawaii, Australië, Nieuw-Zeeland, Samoa of Frans-Polynesië en mis niets van al het moois dat de bestemming te bieden heeft. Onze reisadviseurs zijn de dichtstbijzijnde ‘locals’ die er zijn en helpen je graag op weg. Met Pacific Island Travel haal jij het beste uit je reis.

020 - 205 10 69
droomreis@pacificislandtravel.nl

pacificislandtravel.nl

Wij maken het goed

à la TravelEssence

Best mooi, die witte strepen in een blauwe lucht. Met dank aan de vliegtuigen die reizigers naar verre bestemmingen brengen. Maar dat het klimaat daardoor belast wordt, weten we allemaal. Als reisspecialist naar Australië en Nieuw-Zeeland hebben we dus wat goed te maken. Gelukkig doen we dat al zo lang als we bestaan.

Sinds 2008 initiëren en ondersteunen wij effectieve projecten, die de uitstoot van broeikasgassen van onze reizen -en die van u- volledig compenseren.
Maar we willen méér!

Zo hebben we al meer dan 10.000 bomen in het Te Urewera Rainforest geplant.

Ook plaatsen we samen met Cathay Pacific schone kooktoestellen bij arme gezinnen in India en China. Dat scheelt 80% CO2 uitstoot. Goed nieuws: de gezinnen maken het goed. Overigens, we hebben zelf al 10.000 euro in dit project geïnvesteerd. Om een voorsprong te nemen en een voorbeeld te geven.

Dus, wilt u een maatwerk reis, die ook voor het Klimaat werkt? Kijk op:
travelessence.nl/beterreizen

Onze lokale kennis maakt het verschil.
Onze klanten waarderen ons met een 9.3
030 272 5335 | www.travelessence.nl

TRAVELESSENCE
Nieuw-Zeeland • Australië